

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike — Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

HUD POTRES NA HRVATSKEM

Potres je povzročil po vsem hrvatskem Podravju mnogo škode — K sreči ni bilo človeških žrtev

Včeraj je nastal na Hrvatskem precej močan potres, ki so ga občutili zlasti v Hrvatski Podravini, Medjimurju in Prekmurju in tudi v Zagrebu. Potres je napravil veliko škodo, zlasti na Belogori pri Koprivnici, kjer je trpelo več hiš, cerkve in razne naprave in je ponekod popokalo zidovje, da bodo morali najbrže več hiš porušiti. Tudi v Zagrebu so opoldne občutili hud potres, ki je spravil vse mesto na noge. Potresni sunek so močno občutili tudi v raznih krajih Slovenije, pa tudi v sami Ljubljani.

Panika v Zagrebu

ZAGREB, 28. marca. d. Včeraj nekoliko po poldnevu se je v Zagrebu pripetila potres, kakršnega že dolgo ne pomnijo. Prvi sunek je trajal več sekund ter je bil zelo močan, da so se stresle vse hiše v svojih temeljih. Mnogo ljudi, ki so bili prav takrat pri obedu, je prihitelo prestrašeni brez sukenj na ulice. V nekaterih hišah so popokali zidovi, s streh pa je popadala opeka. V Zakladni lekarni na Jelencem trgu je počila velika šipa izložbe in so morali pozvati gasilce, da so zaščitili ljudi pred nadaljnjimi nevarnostmi. V Jurjevski ulici št. 15 se je porušil dimnik in bi skoraj nastala večja nesreča, ker je padel na ulico samo meter daleč od nekakega avtomobila, v katerem je bilo več ljudi.

Velika škoda v Koprivnici

KOPRIVNICA, 28. marca. V treh sekundah je Koprivnica doživela elementarno nesrečo, ki je ena največjih, kar jih je bilo v zadnjih desetletjih. Točno ob 12.16 in 30 sekund je nastal izredno hud potres, ki je povzročil ne samo v Koprivnici, temveč v vsem srednjem Podravju veliko škodo. V Koprivnici skoraj ni hiše, zlasti ne v središču, ki ne bi bila močno poškodovana. Posebno so trpeli dimniki. Porušenihi so dosti sten, uničene so cele strehe, notranjost posameznih hiš pa je opustošena. Zlasti hudo so bili prizadeti nekateri industrijski objekti in frančiškanska cerkev. Meščani so vsi prestrašeni po prvih sunkih pobegnili na prosto ter s strahom pričakovali nadaljnjih dogodkov. Mnogi so ostali brez jedi, ker je potres nastal prav v času obeda. Posebno je bilo prizadeto predmestje Bregi, kjer je potres skoraj popolnoma porušil poslopje osnovne šole. Hudo je bila prizadeta tudi cerkev.

Tudi v podravskem Novigradu, Virju, Gjurjevcu in drugih krajih proti vzhodu je potres povzročil veliko škodo. Na nasprotni strani proti zapadu je bil močan v vseh krajih proti Varaždinu, zlasti v Ludbregu, dočim poročajo iz prekodravskega vasi Gole in Zdale samo o manjših sunkih brez večje škode. Iz Velike Kanje poročajo o hudi škodi, ki jo je potres povzročil na mestnem parknem ozemlju.

V Koprivnici sami je potres porušil poslopje mestnega poglavarstva na glavnem trgu. Stolp z veliko uro je padel na asfaltu, tlak ter je samo še kup razvalin. Porušili so se tudi vsi dimniki. Hudo so prizadeli v središču vse okoliške zgradbe. Zlasti je močno trpela hiša lekarnarja Fischl, poškodovana je streha mestne hranilnice, posebno hudo na hiša odvetnika Miloša Radčevića. Velike betonske plošče na njenih dimnikih je potres vrgl daleč na ulico, streha je popolnoma demolirana, v notranjosti pa ni popadalo samo omet, temveč so razpokale tudi vse stene. Zalosten je tudi pogled v notranjost velikega hotela »Cane«, kjer so bile poškodovane vse sobe, da je škoda mnogo tisoč dinarjev. V nekaterih sobah so se udri tudi stropi. Strehe in skoro cele stene so se podrle še v celi vrti hiš.

Izmed javnih poslopj je posebno hudo prizadeta tudi realna gimnazija. Močno je poškodovana strešna konstrukcija, velika pa je škoda zlasti v fizikalnem in prirodoslovnem kabinetu, kjer so se razbili in močno poškodovali mnogi aparati. Največjo škodo trpi vsekakor mestna občina. Hudo je bila namreč poškodovana mestna elektrarna in je Koprivnica ostala brez električne razsvetljave. Pri mestni epekarji, kakor tudi opekariji g. Krčmarja so se veliki dimniki enostavno prelomili in pri padcu povzročili ogromno škodo. Hudo je bila poškodovana frančiškanska cerkev, pri kateri je veliki baročni zvonik iz l. 1657 dobil močne razpoke, da predstavlja nevarnost za ljudi, ki hodijo mimo. V cerkvi se je porušil strop in so razvaline razblele klopi na desni strani. Sploh je vsa cerkev močno poškodovana. Morali so jo zapreti, da bi se ne pripetila kaka nova nesreča.

Škodo, ki jo je povzročil potres v Koprivnici cenijo na več milijonov in je mestna uprava zaprosila pri banovinski upravi v Beogradu najino pomoč.

Sreča je, da je bila, da je potres nastal sredi dneva, ker bi bila ponoči panika ljudi mnogo večja, bi se težko mogli izogniti

večjim nesrečam, tako vsaj človeških žrtev ni bilo.

V Bjelovaru

Bjelovar, 28. marca. Ob 12.14 so začeli v Bjelovaru in okolici hud potres, kakršnega že dolgo ne pomnijo. Potres je spremljalo podzemsko bobnenje, ki se je čulo kakor grmenje. Po vsakem sunku so letale s streh opeke. Na poslopjih so se porušili dimniki, pa tudi na mnogih novih hišah so poškodovane strehe. V sobah so padale s sten slike in drugi predmeti, na neštetihi mestih pa so popokali zidovi in šipe. Najhuje so poškodovana poslopja tukajšnje policije, okrožnega sodišča ter mestna zgradba na Radićem trgu, tako zvani »Drveni kasare«. Prebivalci so se morali iz tega poslopja izseliti, ker so vsi zidovi močno razpokani. Znatno sta poškodovana tudi Filipovičeva vojašnica in dimnik tukajšnjega parnega mlina. V Supilovi ulici so morali zapreti prehod, ker grozi nevarnost, da se porušijo nekatere stavbe. V bližnji kapeli se je podrli zvonik, izmed hiš pa je najhuje poškodovano poslopje občinskega poglavarstva. Potres je povzročil med meščanstvom veliko paniko ter so po prvih sunkih pobegnili ljudje na prosto.

V Križevcih

Križevci, 28. marca. Včeraj ob 12.13 minut in nekoliko sekund so začeli v Križevcih hudo podzemsko bobnenje, skoro v hipu nato se je začela zemlja močno tresi, hiše pa skoraj vidno gibati 52 metrov visoki zvonik župne cerkve se je tako zamažal, da so zavzvonili zvonovi. Ob istem času so začeli padati na ulice s streh dimniki in opeka, s sten, ki so popokale, pa velike količine ometa. S poslopja stare šole v Zakmardjevi ulici tik mestnega poglavarstva je padla velika količina opeke pred vhodna vrata, v hiši pa so popokali zidovi. Na hiši trdke Berkeš in Pollak se je prelomil dimnik ter padel na tla. V poslopju podružnice Prve hrvatske štedionice je počil debel zid na hodniku. V mnogih hišah je padel omet s stropov, slike na zidih ter svetilke pa so se majale kakor med viharjem na morju. Tudi v poslopju sreskega poglavarstva je popokalo več zidov, dočim je strehe padlo mnogo opeke. Meščani so bili v tem času po večini pri obedu ter so pričeli v velikem strahu bežati na ulice. Potres je prihajal v smeri od zapada proti vzhodu s kalniškega področja. Kmetje, ki so popoldne prišli v mesto, so pripovedovali, da je bil tudi v bližnjih krajih nad Kalnikom močan potres, zaradi česar sklopajo, da je bil epicenter v Kalniku.

Včerajšnji potres v Sloveniji

Ljubljana: Zavod za meteorologijo in geodinamiko v Ljubljani je včeraj ob 12.17 zabeležil precej močan potresni sunek, ki je trajal približno 12 sekund. Zemlja se je stresla najmočnejše med 17 in 19 sekundo.

Murska Sobotica: Včeraj ob 12.12 smo v Murski Soboti občutili precej močan potres, tresenje je bilo v smeri zapad vzhod. Prvi sunek je bil tako močan, da se je začelo zibati pohištvo in so zažvenketale šipe. Trajal je le eno sekundo, sledil mu je pa še drugi močnejši, ki je trajal poldrugo sekundo. Pri obeh sunkih se je čulo zamolklo oddaljeno podzemno bobnenje. Obe sama sunkoma je sledilo še dve sekundi trajajoče gibanje in nihanje, od zapada proti vzhodu. Oni, ki so slučajno sedeli pri mizah, so imeli občutek, da jim je zmanjkalo tal. Mnogo ljudi je v strahu zbežalo na ceste.

Dolnja Lendava: Včeraj ob 12.18 smo občutili precej močan potresni sunek, ki je trajal 6 do 7 sekund, in katerega smer je bila sever—jug.

Kostanjevica na Dolenjskem: Včeraj ob 12.25 je nastal potres, katerega smer je bila sever—jug. Sunek je bil precej močan, trajal je pa le eno sekundo.

Sv. Barbara v Halesah: Včeraj ob 12.16 smo pri nas občutili potresno gibanje. Po vrsti so sledili trije sunki, katerih smer

je bila od jugovzhoda proti severozapadu. Potres so občutili vsi ljudje. Škode ni nobe ne.

Rogaška Slatina: Včeraj ob 12.17 smo nenadno občutili precej močan potresni sunek, ki je trajal 6 sekund in katerega smer je bila od severa proti jugu.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju: Včeraj ob 12.25 smo pri nas zaznamovali potres. Sprva je bilo kratko tresenje, nato se je pa precej močno zazibalo, smer od vzhoda proti zapadu. Sunek je trajal 4 do 5 sekund.

Rimske toplice: Včeraj ob 12.11 je nastal potres, ki so ga občutili vsi ljudje in oni, ki so spali so se celo vzbudili. Potres je trajal 12 sekund. Najprej smo občutili sunek, ki je bil tako močan, da se je zamažalo pohištvo, a zlasti so ga občutili oni, ki so slučajno sedeli.

Velenje: Včeraj ob 12.20 je nastal potres, ki ga je občutilo vse prebivalstvo. Trajal je le dve sekundi.

Grmenje, strela, sneg, potres

V soboto je nastopila kriza vremenskega režima 40 mučenikov. a je bila hitro »rešena«. Včeraj je zopet sijalo sonce in zljaj lahko umamo, da bo doseganje lepo vreme trajalo še vsaj — do velike noči.

Katoliška cerkev v Avstriji za narodni socializem

Avstrijski škofje pozivajo vernike, naj se izrečejo pri plebiscitu za priključitev Avstrije k Nemčiji

Dunaj, 28. marca. p. Katoliška cerkev v Avstriji se je včeraj odločno postavila na stran narodnih socialistov. Ta izpovedba stališča katoliške cerkve v nemški državi je velikega pomena, ker je z izjavo, ki so jo podpisali avstrijski cerkveni poglavarji, onemogočena vsaka akcija proti napovedanemu plebiscitu.

To izjavo so včeraj prečitali vernikom med službo božjo v vseh cerkvah Avstrije. Podpisala sta jo kardinal Innitzer in solograški nadškof Weitz. Glasi se:

»Po svojem najglobljem prepričanju in na lastno pobudo izjavljamo podpisani škofje avstrijske cerkvene pokrajine ob priliki zgodovinskih dogodkov, ki so se odigrali v nemški Avstriji, naslednje:

Z zadovoljstvom priznavamo, da je izvršil in da še izvršuje narodno-socialistični pokret na polju narodne in gospodarske obnove, kakor tudi na področju socialne politike, zlasti v skrbni za najsirošnejsše sloje naroda, pomembna dela.

Obenem smo prepričani, da je po zaslugi dela narodno-socialističnega pokreta odklonjena nevarnost boljševizma, ki vse ruši, uničuje ter upropašča.

Škofje spremljajo bodoče delo narodnega socializma s svojimi najboljšimi željami in blagostojem ter priporočajo vernikom, da zavzamejo enako stališče.

Podpisani škofje smatrajo, da je ob priliki plebiscita naša narodna dolžnost, da se kot Nemci izjavimo za Nemčijo ter pričakujemo od vseh vernikov kristjanov te dežele, da se bodo zavedali, kaj dolgujejo svojemu narodu.

Francova vojska v Kataloniji Čete generala Jague so snoči prekoračile meje Katalonije

Saragossa, 28. marca. AA. Snoči so čete generala Jague vdrle v Katalonijo in zavzele vas Salgarej. Mesto Fraga je bilo istočasno popolnoma obkoljeno. Prve čete so že v mestu. Nacionalisti zavzemajo levo obal Cinke v širini od 5 do 10 km in v globino 3 do 5 km.

Velika nacionalistična ofenziva severno in južno od Ebri se je nadaljevala včeraj v vseh odsekih. Čete generala Franca so zavzele važne postojanke in ujele mnogo miličnikov in zaplenile mnogo vojnega materiala. Kolone generala Jagueja so podile sovražnika na prostoru 22 km in uničile njegovo zaščitnico, ki se je hotela nekoliko upirati. Nacionalistične čete so tako prodrele do obrežja reke Cinca, ki je 30 km od Leride. Nacionalisti razvijajo ofenzivo tudi severno in južno od Huesce in v odsekih Alcaniz in Alcorisa. Kljub obupnem odporu republikancev so dosegli pomembne uspehe. Posebno se branijo oddelki, ki varujejo dohodek k morju, ker so tam največja njihova skladišča in poveljstvo topništva. Menijo namreč, da je ta postojanka v največji nevarnosti.

Republikansko vojno poročilo

Barcelona, 28. marca. AA. Vojno ministristvo je objavilo, da so včeraj zjutraj škri so-

luzije o lepem weekendu nam je v soboto temeljito pokvaril jug, ki je prenašal težke črne oblake. Ze opoldne je rosilo, zvečer je pa pošteno deževalo v kratkih presledkih. Sobotni dež je bil nedvomno dogodek za Ljubljano, zato je treba pisati o njem. Ljubljana je bila prejšnja leta na glasu, da porabi največ dežnikov, zadnje mesece so pa naši meščani pozabili jemati dežnike s seboj celo na potovanja. Čeprav se pri nas ljudje že rodijo z dežnikom.

Vendar zaradi sobotnega dežja ne smemo prezreti še drugih vremenskih senzacij, n. pr. grmenja v soboto zvečer. Grmelo je kakor navadno samo poleti. Ko je pa že večina naših solidnih meščanov spala, ni več grmelo in ljudje so se še tem bolj prestrašili, ko je ob 22.30 silovito tresčilo. Tresk so slišali skoraj po vsem mestu, a najbolj so se ljudje prestrašili v Rožni dolini, kjer je tresčilo v električni vod. V mnogih hišah sta odpovedala elektrika in telefon. Tu in tam se je ljudi polastila prava panika; mislili so da gori, ker se je plamen pokazal iz električnih napeljav. Uničenih je bilo mnogo varovalk in žarnic in ljudje so prestali precej strahu, druge škode pa k sreči ni bilo.

Lahko si mislite, kako so bili ljudje presenečeni včeraj zjutraj po grmenju in treskanju, ko so zagledali, da je aneg pobelil vrtove in strehe. Toda a tem še ni bilo konec božjih šib. Opoldne se je zazibala zemlja. Vendar v Ljubljani marsikdo ni čutil potresa, zlasti ne ljudje, ki so bili na prostem. To je bila vsa procedura »reševanja« krize vremenskega režima 40 mučenikov. Lepo vreme bo trajalo nadalje do druge poletne nevihte in Ljubljanci se bodo morali sprijazniti s tem, da letos sploh ne bo ljubljanskega pomladnega vremena.

Izjavo sta v imenu svojih tovarišev podpisala dunajski kardinal dr. Innitzer ter drugi katoliški cerkveni dostojanstveniki po činu v Avstriji solograjski knez nadškof dr. Weitz.

O pobudah za navedeno izjavo, prečitano v cerkvah, so izdali avstrijski katoliški dostojanstveniki naslednje obvestilo: Ob priliki velikih zgodovinskih trenutkov, ki jih doživlja prebivalstvo Avstrije in v katerih se izpolnjuje tisočletna želja našega naroda po zdinenju z veliko nemško državo, so avstrijski škofje po vsestranski izmenjavi misli sklenili izdati vernikom proglas, ki naj se prečita v vseh cerkvah. Smatrajo, da smo to mogli podvzeti tem bolj mirne duše, ker nam je posebno poverjenik nemške države za plebiscit, okrožni voditelj Birkel, na zelo iskren način obrazložil smernice svoje politike, s pripombo, da je njeno osnovno načelo: Daj se Bogu, kar je božjega, cesarju pa, kar je cesarjevega.

Avstrija je torej prva pokrajina nemške države, kjer je katoliška cerkev sklenila z njo premirje. Ker je Avstrija najbolj katoliška dežela izmed vseh nemških pokrajin, je to dejstvo izrednega pomena ne samo za Hitlerjevo oblast in narodni socializem, temveč tudi za moč in edinstvo vsega nemškega naroda.

Izjava nemških škofov je zbudila v vsej avstrijski javnosti izredno zadovoljstvo. Iz nje je namreč razvidno, da bo šlo vse avstrijsko prebivalstvo 10. aprila stajano k vodilnim žaram.

vražina letala bombardirala in popolnoma porušila mesto Rosel. Stevilo žrtev še ni znano. Na vzhodni fronti je bila včeraj ves dan zelo huda bitka. Sovražnik je napadal v smeri proti Camdanasu in Fragi. Odbili smo vse napade, vendar pa se je sovražnik posrečilo zavzeti nekaj postojank na obrambi črti ob reki Cinti. Ob 14. je prešel v nov hud napad, ki ga je podpiralo 200 letal. Ob koncu dneva je sovražnik prodrl do vasi Cinca. Zvečer so letala tudi hudo bombardirala Lerido. Se-strelili so 5 sovražnih letal. Naše letalstvo je zjutraj bombardiralo sovražno zbiranje čet pri Penalvi in Candanosu, popoldne pa Lasmatas in Aguiave, nazadnje pa še zbiranje čet na cestah, ki vodi v Candanas in Frago. Ob Ebri je sovražnik napadal v smeri proti La Codone, Delmonte, Torevilla in Valdetorno. Naše čete so sijajno odbile vse sovražne napade. Zaplenili smo dva tuja tanka in ujele več vojakov. Na ekstremadurski fronti se je sovražnik posrečilo zavzeti postojanko, ki jo je prejšnji dan izgubil.

Mislite v teh dneh na CMD in darujte za njen sklad!

Politični obzornik

Beseda o »Slovenski Matici«

Pišoč o prevodu »Dona Kihota«, ki ga je izdala »Slovenska Matica«, je pisatelj dr. I. L. spregovoril prav tehtno basedo tudi o »Slovenski Matici« sami. »Ko bi vladali v »Slovenski Matici« — tako izvaia pisec — »na primer tako zvani »nacionalisti«, bi morali poslušati bridke očitke, kam so ponizali ta naš kulturni zavod. Kajti »Slovenska Matica« je bila svoj čas naša najvišja kulturna institucija. Biti njen odbornik je pomenilo biti skoraj toliko kakor med nesmrtniki, biti njen poverjenik: častno opravilo, njen dobrotnik — narodni mecen. Zdaj ni ničesar več. Kdo zdaj ve, kdaj ima ta kulturna institucija svoj občni zbor, kaj dela, kdo je v odboru, kdaj izhajajo knjige. Vse to je danes za široko javnost nezanimivo, ker »Slovenska Matica« že davno ni to, kar bi morala biti. Ustanovljena je bila, da bi izdajala dela, ki bi drugače ne mogla iziti, in je teko polagala temelje slovenski znanstveni literaturi. Te naloge se je »Slovenska Matica« zavedala, odkar pa je postala torišče »samoslovenstva«, je pozabila na svojo dolžnost. »Histično slovnico slovenskega jezika« je morala izdati Učiteljska tiskarna. »Poučni slovar« dr. Glonarja Umetniška propaganda, »Estetiko« dr. Vebrna Učiteljska tiskarna itd. »Slovenska Matica« pa je izdajala — prevode. Ze drugo desetletje životari ta naša kulturna ustanova brez pravega programa. Popolno brezprogramnost kažejo na primer letošnje knjige: pesmi in drame so svoj čas našle privatnega založnika, — letos nam jih nudi »Slov. Matica« in poleg prevoda Dona Kihota še četrto knjigo, ki je istotako brez programa... Res je, da je slovensko kulturno reprezentanco prevzela slovenska univerza in zadnji čas »Slovenska akademija«, a delo »Slovenske Matice« v zadnjih letih je bilo tako brezpomembno in brezprogramno, da je postala takšna kulturna institucija za nas tudi popolnoma brez pomena. Tudi se ni nikjer pokazala, da bi nas predstavljala v kulturnem svetu. Na tako stopnjo so spravili ta zavod ljudje, ki nosijo veliki zvonec med Slovenci. Bodoči kulturni zgodovinar bo lahko o tem napisal kaj več...»

To so ostre besede, toda priznati je treba, da so upravičene in umestne. Ugled, ki ga je imela »Slovenska Matica« pred vojno doma in v tujini, je že davno šel rakom živčgal! Po čigavi krivdi?

»Gospodstvo pritlikavcev«

V beograjski reviji »Krug« je napisal znani hrvatski publicist Milan Marjanović »Povodom dogodkov okrog nas in pri nas« vezlanimivo razpravo, v kateri čitamo med drugim: »Delajo se veliki napor, da se slovensčina očisti vsake navlake barbarizma štokavščine, da se zamenja v hrvaščini fonetski pravopis z etimološkim, da se ustvari srbski tipi kulture in jezika, da se goji provincializem ne radi bogastva raznoterosti, nego radi čim večjega odtujenja in enoglasja, a vse iz strahu konkurence, radi ustvarjanja malih družabnih oblik, kjer tudi male veličine lahko postanejo velike... Pigmokratija — gospodstvo pritlikavcev! — Zares so duševni pritlikavci vsi ti naši sloveno-, hrvato- in srbo-burci, ki v težkem času, ko so se veliki, — narodi strnili v silne enote se še vedno drobje v majčkene edinice ter veselo in brezskrbno slovenujejo, hrvačujejo in srbujejo!

Volitve v Bolgariji

SOFIJA, 28. marca. AA. Snoči ob 11. je bilo objavljeno uradno poročilo, ki pravi da se je izmed 30 izvoljenih poslancev v sofijskem okrožju 17 poslancev izreklo za vladni program in za njeno politiko. Izmed 160 vseh izvoljenih poslancev pri zadnjih volitvah so se v teku agitacije 103 izrekli za politiko vlade.

Stavka v francoski oblačilni industriji

Pariz, 28. marca. v Delavske sindikalne organizacije oblačilne industrije za Marseille in okolico so pričele včeraj stavkati. Delavci zahtevajo ureditev službenega razmerja, povišanje plač in kolektivne pogodbe.

LJUBLJANSKA SOKOLSKA DRUŠTVA

vabijo vse Sokolstvo, da se drevi ob 21. udeležijo predavanja

o Češkoslovaški republiki s filmi v dvorani kina Matic. Na sporedu je tudi film IX. vsesokolskega zleta v Pragi 1932. Vstop prost.

Zdravo!

CURIH, 28. marca. Beograd 10. Pariz 13.20, London 21.66, New York 436.875, Bruselj 73.55, Milan 22.955, Amsterdam 241.475, Berlin 175.10, Dunaj 61, Praga 15.24, Varša va 82.25, Bukarešta 3.25.

V vremenskem paviljončku 40°C

Kaj se je zgodilo, kar gospodje niso hoteli poslušati strokovnjaka

Ljubljana, 28. marca. Ljubljana je zopet bogatejša za veliko posebnost: dobili smo vremenski hišgo, ki zasluži, da bi jo Ripley uvrstil med svoje svetovne posebnosti. Vremenski paviljonček ni je pridobil svoj sloves zadnje čase, ko je zdelo nekolično bolj prigraviteljivo, vajej v Ljubljani, ko gre za nekatere posebnosti. Vendar bodo baje sčasom preuredili paviljonček ter prislili instrumente, da se bodo ravnali po temperaturi Kongresnega trga in ne po klime znamenite vitrine v paviljončku. Kako se jim bo to posrečilo, se bo šele izkazalo.

Po vsem svetu je navada, da se arhitekti, če že projektirajo vremenske paviljončke, posvetujejo s strokovnjaki, ki izdelujejo in instalirajo instrumente, in z meteorologi, kakšen naj bo paviljonček. Ljubljana je seveda izjema. Pri nas ne arhitektura kraljuje umetnosti in ved vizitirana nad vsem kakor je bila svoje čase filozofija. Ni ji treba upoštevati fizikalnih zakonov, kajti estetika je metafizika v Ljubljani ter je povsem brez pomena, kako reagirajo na arhitekturo vremenske paviljončke instrumenti. Vendar moramo priznati, da arhitekt ni zahteval, naj bi optik naredil instrumente po njegovem načrtu in ne kako bi jih naj dekoriral. Takšne skromnosti bi nihče ne pričakoval. Ko je bila narejena vitrina za instrumente, si jo je strokovnjak celo lahko ogledal. Ni pa imel dovolj spoštovanja do arhitekture ter si je drznil svetovati projektantu, naj bi to in on preuredil, češ, da takšna vitrina ne bo mogla ustrezati svojemu namenu. Navada je pač takšna — toda ne zgolj navada — da postavlja-

jo po svetu nekolično drugačne paviljončke od ljubljanskega. V tistih paviljončkih so instrumenti instalirani na severni strani ter so povsem zavarovani pred neposrednim vplivom sončnih žarkov. Podstavki ali stojala, ki nosijo instrumente, stojijo v paviljončkih tako, da ob instrumentih ne prestopa kroži zrak. Pri nas se na takšne malenkosti ne oziramo. V vitrini, ki pač ne more služiti svojemu namenu, bi lahko sušili sadje. Ob sončnem dnevu se zrak v vitrini segreje do 40 stopinj C že zdaj. Po naključju smo odkrili, da bi takšne vitrine lahko služile prav dobro tudi pamnim kopelam.

Strokovnjak je pojasnjeval gospodom, da morajo biti instrumenti instalirani na severni strani paviljončka ter da morajo biti vse tri druge strani zavarovane pred neposrednim vplivom sončnih žarkov. Toda gospodje so dejali, da se ne sme niti spremeniti niti za centimeter ter da oni odgovarjajo za pravilno delovanje instrumentov. Zdaj torej oni odgovarjajo, da vlada na Kongresnem trgu tropična vročina in da se letova barometra vrtoglavica. Kljub vsemu so pa sprevideli, da je prevelika vročina nevarna ter da bi lahko celo instrumenti dobili solnčar-vo. Zato so začeli nekolično popuščati. Dovolili so, da je obrtnik, ki je delal vitrino, navrtal nekaj luknjic v ogrado omarice. Vendar preprič se ni bil dovolj močan, ker se šipe silno razgorejijo na soncu. Po nasvetu strokovnjakov so namestili v omarici na sončnih straneh za belimi šipami karton, ki nekolično ščiti instrumente pred sončnim pripekot. Morali bodo pa še temeljito preurediti omarico, če bodo hoteli, da bo v njih le 5 stopinj višja toplota od toplot zraaka zunaj. Če bodo hoteli, da bodo instrumenti ustrezali svojemu namenu, bodo morali pač postaviti drugo stojalo za nje. Ljubljancem pravijo, da se instrumenti tako silno razgorejajo od samega navdušenja nad arhitekturo vremenske hišice. Poleti se bodo lahko segreli do vrelišča, če ostane vse pri starem. Upajmo!

S P O R T

Letošnji prvak bo BSK

Ljubljana je nasproti Jedinstvu dosegla le neodločen izid — Maribor vodi v podsavznem prvenstvu

Ljubljana, 28. marca. Včerajšnje 13. kolo liginega tekmovalstva ni prineslo nobenih presenečenj izjemno ljubljanskega rezultata, kjer so splošno pričakovali zmago domače enajstoričnice. Ljubljansko moštvo se letos bori zelo nesrečno in se mu ne posreči dobiti točke niti od nasprotnikov, ki bi morali biti najsigurnejši dobavitelji. Domači so včeraj zamudili priložnost, da se rešijo skrbí glede izpada iz lige, zaradi neodločenega rezultata pa je vprašanje zadnjega mesta že zmerom ostalo odprto. BSK se je od Haška odmaknil že za tri točke, s čimer je bržkone že rešeno vprašanje novega državnega prvaka. Tudi Gradjanski ne zamudi priložnosti, kjer so točke na razpolago in ga loči od Haška le še ena točka. Zaradi njegove stalne forme je pričakovati, da bo zasedel drugo mesto. Dobro se drži Bask, ki se je v včerajšnji zmago pomaknil kar za dve mesti nazgor in je zdaj četrti na lestvici. Ljubljana se ne more premakniti z osmega mesta in jo ob enakem številu točk loči le boljši score od Jedinstva. Concordia je sicer ponovno padla na poslednje mesto, a ima v preostalih tekmah še priložnost izboljšati položaj.

Ljubljana je nastopila nasproti Jedinstvu z močno pomoljenim moštvom. Napadna vrsta je zaigrala prav dobro in bi svojim barvam gotovo izvajala zmago, če bi imela za seboj boljše zaledje. Do 28. minute drugega polčasa je še vodila 2 : 1, nepotrebno Slapjarjevo igračenje pa je prineslo izenačenje in so domači v poslednjih minutah imeli še srečo, da so ostali neporaženi. Nemogoč sodnik je bil Zagrebčan Bažant, ki je grešil na obe strani. Navzočnih je bilo okoli 2000 gledalcev.

Največ zanimanja je bilo za obce zagrebški tekmi, kjer se je zbralo 12000 ljudi.

Tečaj MZTV

v alpski kombinaciji

Ljubljana, 28. marca. Ministrstvo za telesno vzgojo je priredilo od 7. do 27. t. m. trenerski tečaj za alpsko kombinacijo. Tečaj se je začel na Staničevih kočih v Triglavskem pogorju, kjer so udeleženci vežbali 12 dni, nato pa so se preselili na Ročico. Udeležilo se ga je skupno 23 tekmovalcev iz vseh podsavzevov in sicer po 3 iz beograjskega, zagrebškega in sarajevskega, ostali pa iz gorenjskega, ljubljanskega in mariborskega. Ministrstvo je pridobilo dva inozemska trenerja in sicer Beljancina Gustava Mayerja in Walterja Steinwenderja, kot pomožna trenerja sta jima pa pomagala nekaj časa Heim, nato pa Praček. Mayer se je izkazal za prvotno moč in ga bo ministrstvo poklicalo tudi v bodoče, kajti tečaj bo trajal najmanj 2 leti. Razen strogo sportnega pouka so imeli udeleženci tudi zdravniška predavanja po dr. Bogdanu Breclju in dr. Malu.

Pred zaključkom tečaja so bile v dneh 23. in 24. t. m. tekme v smuku in slalomu. Proga za smuk je vodila s Hrušanskega vrha v Korosko planino, ona za slalom pa je bila zasajena na severnem pobočju Kleka. Obe progi sta bili torej na avstrijski strani. V smuku so imeli tekmovalci po dva teka, enako v slalomu. Proga v smuku je bila zaradi osenjenega snega zelo težka. Rezultati so bili naslednji: 1. Ankele (Tržič) 4:40, 2. Praček 4:57, 3. Dav. Zvan 5:22, 4. Znidar (vsj Jesenice) 5:44, 6. Albin Jakopič (Mojstrana) 5:55, 6. Antonov (Ljubljana) 6:04. V prvem teku sta imela najboljša časa Ankele in Praček z 2:01, v drugem pa Voller (Ljubljana) 2:42. Ankele

2:45. Praček 2:56. Voller je pri prvem teku zaradi padcev izstopil. Drugi dan je bil slalom: 1. Praček 2:06,5, 2. Podkubovšek (Celje) 2:22,7, 3. Ankele 2:23,7, 4. Voller in A. Zvan 2:25, 5. D. Zvan 2:26,1, 6. Znidar 2:35. V obeh tekih je imel Praček najboljši čas z 59,2 in 67,3.

V skupni oceni alpske kombinacije je bil vrstni red naslednji: 1. Ankele 7:09,7, 2. D. Zvan 7:48, 3. Znidar 8:19,1, 4. A. Zvan 8:32, 5. Podkubovšek 8:47,7, 6. Jakopič 9:12,3. Praček je kot pomožni trener tekmoval le izven konkurence, dosegel pa je najboljši rezultat 7:03,5.

— Pozdravni večer Francetu Smoleju. Gorenjska zimsko sportna podveza priredi pozdravni večer na čast svojemu tekmovalcu tov. Francetu Smoleju v sredo, dne 30. t. m. ob 20. uri v restavraciji »Herman« na Jesenicah. Gorenjci — Jesenčani, pokazimo in dokazimo z našo udeležbo na temu večeru, da znamo ceniti in spoštovati velike žrtve in trud ter zmage našega Franceta, ki je kljub mnogim laškavim in mamljivim ponudbam od strani ne-gorenjskih klubov, ostal še zvest in vdan Gorenjski in Jeseničani.

— Glavna skupščina Gorenjske simeke sportne podveze se bo vršila, dne 24. aprila t. l. v hotelu »Triglav« na Jesenicah s sledečim dnevnim redom: 1.) Čitanje zapisnika zadnje redne glavne skupščine. 2.) Poročila upravnega in nadzornega odbora. 3.) Razna poročila vprašanja. Ker je ta skupščina izredne važnosti za nadaljnji razvoj in obstoj GZSP in radi sodelovanja s Sokoli in Fantovskimi oddelki, pozivamo celotno članstvo, da se jo sigurno udeleži na svojih nobilnejših zastopnikih.

Zaposlenost delavstva v februarju

Ljubljana, 28. marca. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani objavlja statistične podatke o zaposlitvi delavstva v februarju. Povprečno število vseh pri OUZD v Ljubljani zavarovanih delavcev je znašalo 90.092. Konjunktorni prirakec od februarja lanskega leta je znašal 8081 ali 9,78%. Najbolj je napredovala gozdno žagarska industrija, v kateri se je povečalo število zaposlenih delavcev za 1884 ali 29,40%. V tekstilni industriji je naraslo število zaposlenih delavcev za 959 ali 6,32%, v industriji papirja za 647 ali 49,92% pri javnih delih za 622 ali 33,87% v kovinski industriji za 586 ali 8,32%, v industriji kamenja in zemlje za 529 ali 15,67% itd. Malenkostno in brezposleno konjunktorno nazadovanje zaposlenosti izkazuje samo higijena in trgovina.

V sezizkem pogledu so napredovale naslednje industrije: gozdno žagarska za 670 delavcev ali 8,79%, tekstilna za 392 ali 2,40 odstotkov, gradnje na zemljo za 380 ali 19,71%, gradnje železnice, cest in vodnih zgradb za 355 ali 17,65%. Ostale industrije ne izkazujejo pomembnejšega sezizskega napredovanja niti nazadovanja. Celokupni sezizski prirakec vseh zavarovanih delavcev je znašal v februarju 1850 ali 2,10%.

Proračun jeseniške občine

Jesenice, 27. marca. Na zadnji občinski seji je bil sprejet proračun za leto 1938/39, ki predvideva 2.887.565 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Proračun je za 746.270 din višji kot v proračunskem letu 1937/38. Proračun je povznan zaradi izrednega prispevka ubožnemu skladu v iznosu 959.226 din. Ta prispevek se, po porabi za nakup zemljišča in za gradnjo nujno potrebne občinske ubožnice, ki se bo verjetno že letos gradila na Pisarjah.

Za kritje zvišenega proračuna ni bilo treba zvišati doliad na neposredne davke, ker je med dohodke vnešen prebitok iz leta 1935/36 in 1936/37 in obresti te glavnice v skupnem znesku 634.080 din. Ta prihranek zgornje kazde, da je prejšnji občinski odbor (JNS) zelo dobro gospodaril.

V tem proračunu je za osebne izdatke predvidena postavka 430.360 din, za občno upravno oblastvo 166.500 din, za osebno in imovinsko varnost 121.813 din, za narodno prosveto 183.656 din, za finančno stroko 250.000 din, za gradbeno stroko 571.500 din, za kmetijstvo, živinorejo in gozdarstvo 16.700 din, za narodno zdravje 33 tisoč 800 din, za soc. skrbstvo 1.061.100 d in dohodkov in prav toliko izdatkov. Iz tega poglavlja je določenih 102.074 din za posamezne postavke ubožnega sklada, din 959.226 pa za zgraditev ubožnice.

Poglavje za trgovino, obrt in turizem izkazuje 38.500 din, postavka za občinsko gospodarstvo 80.510 din, za nepričakovane izdatke pa je predvidenih 45.000 din. Občina namerava zgraditi prepotrebni delavski dom. V ta namen bo od Borze dela v Ljubljani najela 500.000 din brezobrestnega posojila, ki ga bo dobila pod naslednjimi pogoji:

Gradnja se mora nova stavba in rezervirati pisarniški prostori za event. ekspozituro borze dela na Jesenicah. Zgraditev po ene skupne spalnice za moške in za ženske in za izseljenice, ki potujejo preko Jesenic. Delavski dom mora imeti javno ljudsko kuhinjo in samska stanovanja za delavce, v katerih bo lahko 50 postelj.

Ker bi 500.000 din ne zadostovalo za gradnjo takega doma, bo občina iz presežkov proračuna iz leta 1937/38 dala na razpolago znesek 200.000 din.

Izpred obrtnega sodišča

PLAČILO NADUR

Po § 10 zak. o zaščiti delavcev morajo lastniki podjetij plačevati delojemalcem za čezurno delo najmanj 50% povziha na navadno mздо. Tej pravici se delavec niti ne odpovedati ne more. Poide, ki je bil izučen mizarski pomočnik, je bil več let zaposlen kot skladiščnik v podjetju za izdelovanje kisa in brezalkoholnih pijač. Za 8 ur dnevnega dela je bila dogovorjena plača 150 din na teden; po preteku enega meseca se mu je plača zvišala za 30 d n na teden. Če je Poide zvečer delal kakšno uro več, je dobil za vsako naduro 5 din več plače. Vse nadure so se vsako soboto obračunavale ter je Poide prejemal ob teh dnevih normalno plačo, kakor tudi doplačilo za večerne nadure.

Ko pa je Poide izstopil, je tožil podjetnika za 2150 din in je v tožbi trdil, da je ves čas zaposlenja pričrnel vsako jutro pol ure pred dogovorjenim časom z delom. Tako je naročnik 430 ur; ker mu je podjetnik za večerne ure plačeval po 5 din, zahteva Poide tudi za jutranje ure ravnotoliko, kar znes skupaj 2150 din. Poide je tožbo izgubil. Pri razpravi se je namreč izkazalo, da je bilo 150 din na teden dogovorjeno za 8 ur dela v skladu; po preteku prvega meseca pa sta se stranki tako dogovorili, da bo Poide prihajal vsako jutro pol ure poprej na delo, da bo pisarno pometal, za kar dobi posebno odškodnino po 30 din na teden; ker ima teden navadno po 6 delovnih dni, je Poide dobil za pol ure dela na dan po 5 din, s čimer je bilo njegovo nadurno delo dovoljno plačano.

VSAK DOGOVOR MORA BITI JASNO IN DOLOČNO IZRAZEN

Slavko je bil sprejet za navadnega pomožnega delavca v stavbnem podjetju. Po preteku 11 dni ga je stavbnik odpustil, ne da bi mu bil popreje odpovedal službo za 14 dni in ne da bi bil imel kakšen zakonit razlog za takojšen odpust. Slavko je tožil stavbenika na plačilo odškodnine za 14 dnevno odpovedno dolo. Stavbnik je pri obravnavi zatrjeval, da je Slavko sprejel samo na poskušnjo, tedaj ga je smel v prvem mesecu odpustiti brez odpovedi. Neposredne priče, ki bi bila pri razgovoru navzoča, ni bilo; tožbenec brat je povedal samo toliko da je pri tožencu praksa, da se delavci sprejemajo samo na poskušnjo. Nato sta bili v dokaz zašiljeni stranki; dočim je stavbenik trdil, da je vzel Slavka samo na poskušnjo, ne da bi bil navedel kakšne podrobnosti, je tožnik natan-

čno opisoval, da je tožencu rekel: »Vas sprejemam, če ste priden delavec, kar pridite, jaz imam rad dobre delavce. Ker ni nobenega poviha, da bi stavbenik navadno nekvalficirane delavce sprejemali samo na poskušnjo, je sodišče verjelo tožniku in mu priznalo odškodnino za odpovedno dolo. Iz besed, katere je stavbenik rabil, se pač ne da posneti, da je sprejel Slavka samo na poskušnjo. Iz tega sledi, da je za vsak dogovor zelo umestno, da se tudi pisмено posvedoči ali pa pokliče vsaj ena priča, potem bi mnogo takih pravd odpadlo.

Jadranska straža v Ptuj

Ptuj, 27. marca. V četrtak je imel tukajšnji krajevni odbor Jadranske straže v spodnji dvorani Narodnega doma XIV. redni občni zbor. Iz poročil funkcionarjev je razvidno, da se organizacija prav dobro razvja ter ima za seboj že prav lepe uspehe. S pomočjo krajevnega odbora, ki je naklonil podmladkom JS na tukajšnjih šolah lani 10.662 din podpore, je bilo omogočeno, da je letovalo nad 100 otrok v domu mariborskega oblastnega odbora JS v Bakru od 3 do 10 dni. Pravilno je naglašal predsednik g. Jerše, da naj bo c lj Jadranske straže dvig pomorske zavesti med narodom, močna vojna in trgovska mornarica, pojačanje tajskega prometa, urejene luke in zveze z zaledjem ter izkoriščanje našega morja. To pa bo mogoče doseči le, če se bodo vsi prav zavedali ciljev, ki jih ima Jadranska straža pred seboj. Veliko jih še stoji ob strani, ki ne sodelujejo aktivno z JS in bo treba tudi te pritegniti. Finančni uspeh krajevnega odbora je bil zelo lep. Celokupnega prometa je bilo din 45.542.50. Dohodkov je bilo 22.771.75 din, izdatkov pa 19.071.75 din, tako da je ostalo ob koncu leta 1937 še čistega 3.700 din. Število članstva se je lani dvignilo za 39 in je odbor štel ob koncu leta 384 članov, od katerih je 11 podpornih.

O letovanju podmladkov v Bakru sta obširno poročala g. prof. Vesilko Franjo in meščanskošolski učitelj g. Hasl Drago. Iz poročil se vidi, da se mladina navdušuje za naše morje in da je treba to navdušenje v naši mladini še nadalje ohraniti. Z ekskurzijami mladina veliko pridobiva, ker spoznava razne kraje in običaje naroda na morju. Tej propagandi bo krajevni odbor ostal še tudi nadalje zvest. Z obžalovanjem pa moramo ugotoviti, da je med ptujskim meščanstvom postala nekakšna brezbriznost do delovanja nacionalnih organizacij, kar je pokazal tudi občni zbor Jadranske straže, katerega se je udeležilo od 384 članov samo 24 članov. To brezbriznost je na občnem zboru upravičeno grajal član g. dr. Fernevc.

Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika g. Jerše Ladislav, davčni inspektor v pok., za podpredsednika pa komandant mesta g. major Markovič Mijo, v ostalem pa je ostal stari odbor, na novo pa je še bil izvoljen v odbor g. Vobner, poštni poduradnik.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 28. marca. Kakor je bila opozorjena policija, se potepajo po periferiji mesta in v okolici štirje cigani Hudorovci, ki imajo tudi družico, ki so izredno drzni tatovi in vlomilci. Doselej so se cigan, ki imajo svoje družine nekeje v okolici Karlovca, najčesteje zadrževali v okolici Novega mesta, kjer ni bila pred njimi varna nobena hiša. Zlasti radi so cigan vlamljali v zidanice, odkoder so odnašali velike količine vina. Ljubljanska policija je sedaj prejela poročila orožnikov o ponovnih vliomih in tatvinah, ki so jih te dni, preder so se umaknili, zagrošili Hudorovci v okolici Dolenjskih Toplic. V sredo so vdrl v hišo posestnika Janeza Tolarja v Gor. Sušicah. Odnegli so razno moško in žensko obleko, več perila, par ženskih čevljev in zlat prstan. Iste noči so se vtihotapili tudi v župnišče v Sušici in odnesli Pavlino Orožnico za 140 din raznega peciva. Naslednjo noč so se pojavili v lomilci v Obzru, kjer se vdrl v hišo Karoline Finkove. Od tam so odgneli v gozd zaklenjeno skrinjo, ki so jo razbili ter pobrali iz nje 24 ruh, več raznih serviet in 10 kg svinjine. Nekaj ur kasneje so se pojavili cigan v Podturnu, kjer so razbili izločbeno okno trgovine Marije Mediceve in ukradli 5 parov nogavic. Nato so se podali pred hišo Terezije Gorsetove, kjer so tudi poskušali vlomiti, pa so bili od domačih prepreženi. Na begu je eden izmed cigancev streljal s samokresom Preden so izginili cigan v smeri proti Ljubljani, so se ustavili v vasi Križ, nedaleč od Trebnjega, kjer so v vliomli v trgovino Franca Levčarja ter mu odnesli več jaje, večjo količino sladkorja, aparat za bratje in nekaj cigaret. V isti vasi so vliomili še v hišo posestnika Ignaca Mandelca in mu ukradli zeleno obleko, 3 prstane in nekaj drugih dragocenosti.

Tatinske cigane, ki se že dolgo časa spretno izmikajo aretaciji, sedaj vneto zasledujejo in je pričakovati, da bodo kmalu prišli v roke bodisi orožnikom ali policiji.

POBEGLA ŽENA

Mesar Jože iz okolice mesta je prijavil, da mu je že pred mesecem dni pobegnila njegova 37-letna žena Nežika. S seboj je vzela radio-aparat in šivalni stroj. Kakor je mogel razočarani mu ugotoviti, se je žena spečala z nekim mladinskim pomočnikom, s katerim sta jo ubrala v Zagreb.

SE DVA, KI SE SKRIVATA

Eden izmed detektivov je te dni izvohal skrivališče nevarnega vlomilca in vlačgarja Janeza Strmoleta, ki ga varnostna oblastva zamen zasledujejo že dolge mesece. Strmolet je vlamjal na deželi in v Ljubljani, kjer se je pojavil zadnje čase. Ker se nikjer ni počutil dovolj varnega, se je zatekel na Grad in si uredil skrivališče nekeje v grmovju v Regaljevem gaju. Skrivalec se je tudi na Sancah, kjer ga je v ranem jutru zalotil detektiv. Preden ga je mogel prijeti in ukrotiti, se je Strmolet poznal čez zid in ga preskočil, nakar je izginil v gozdu. Drugi tak plitček je znani Ignac Salaj, ki je pred časom vdrl v Ravbarjevo gostilno za Bežigradom in zagrešil nato v Ljubljani še več zločinov. Ko so ga končno spravili na varno v zapor, je na sodišču hlinil bolezen, zaradi česar so ga oddali v bolnico. Tam ee je kmalu seznanil z nekim drugim bolnikom, ki mu je ukradel obleko in zopet pobegnil. Z dežele nekeje se je zopet vrnil v Ljubljano, kjer je nadalje

kradel in vlamljal. Policijski agenti so zvedeli, da ima svoje skrivališče v neki dvorani na periferiji, kjer so ga domača že obkolili. Bržkone pa je imel Salaj nekako »aupnika, ki ga je še pravočasno opozoril na nevarnost in se je lopov zopet izmuznil.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 28. marca katoličani: Janez Kap. Stanimir

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Podmornica D-1
Kino Sloga: Sirota mala bogatinka
Kino Union: Žena je izginila
Kino Moste: »Viva Villa« in »Prodana Venera«

Kino Šiška: Zlati kodrčki

Občni zbor Vodnikov družbe ob 18. v prostorih ZKD v Kazini

Ljubljanska sokolska društva in JC liga predavajo o bratski češkoslovaški s filmi ob 21. v dvorani kina Matic

Podružnica CMD v Mostah: predavanje dr. Fellacherja »Koroška v sliki in besedi« ob 20. v dvorani Šole Moste

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43. Trnkoczy ded., Mestni trg 7, Ustar, Selekurgova ulica 7.

Izpod sita

Po bivši Avstriji pometa železna nemška metla. In priznati je treba, da pometa v marsikaterem pogledu dobro. Ni ali vsaj ne smelo bi biti najvažnejše vprašanje, v čigavih rokah je metla, temveč kako in kaj pometa. Vsaka metla je dobra, če pometa gnoj in smeti

Politični komisar Ostmarke Burekel je s posebno naredbo prepovedal denunciatstvo ali ovadstvo. Nihče ne bo smel več kaznovan intrigirati proti svojemu bližnjemu, da bi ga izpodrinil in sedel sam na njegovo mesto. Komisar je dal takoj zapreti dva ovaduha, ko sta prišla k njemu denuncirati več višjih uradnikov.

Take naredbe bi bile potrebne povsod, kjer zastupljajo oziroma po kreature, pripravljene vedno skočiti človeku v hrbet in pahiti ga v nesrečo iz koristoljubnih nagibov. Če bi dobili mi tako naredbo, bi se je gradbena podjetja silno razveselila. Takoj bi morali namreč začeti graditi nove jetnitišnice, ker je starih premalo in tudi pretesne so, da bi mogli zapreti vse denuncianta.

Samomor

mladega delavca

Ljubljana, 28. marca. Ko je davi stopila gostinčarica pri Useniku na Dolenjski cesti v sobico tam zaposlenega delavca Albina Privšaka, da bi mu naročila, naj odnese k sorodnikom mleko, je preplašena opazila, da leži nepremično na postelji običen in na omarici pri postelji je stala steklenica, iz katere je smrdele po lizolu. Usenikova je nemudoma poklicala druge ljudi, ki so prihiteli v sobo in ugotovili, da je Privšek mrtav. Samomor so takoj javili policijski stražniki na Dolenjski cesti, ki je obvestila policijsko upravo. Na Dolenjsko cesto je prišla komisija, v kateri sta bila policijski zdravnik dr. Luzzar in dežurni uradnik g. Tomic. Zdravnik je ugotovil, da je nastopila smrt zaradi zastrupljanja s lizolom šele pred nekaj urami. Truplo so na odredbo komisije prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Kaj je pognalo uboga mladega delavca, ki je rojen Ljubljancem, v obup, se ni znano. Privšek, star šele 35 let, je bil zadnji čas uslužben pri Usenikovi, svoj čas pa je bil tudi časopisni kolporter. Pred leti se je oženil, pa mu je žena pobegnla in potem se ni več prav znašel v življenju. To bo najbrž tudi vzrok njegovega obupa.

Iz Maribora

— Nagrobni napisi morajo biti cenzurirani. Mariborsko pokopališče je vse prej, ko lepo urejeno. Posebno poglavje so napis na nagrobnih spomenikih. Ti napisi so ali spakodrana slovensčina, mešanica vseh jezikov ali pa so povsem nemisljeni. Zato je mariborski mestni svet smatral za potrebno, da o tem vprašanju razpravlja na seji. Tam je bilo sklenjeno, da morajo odslej biti vsi nagrobni napis cenzurirani.

— Maribor dobi hotelirsko šolo. Združenje gostinskih podjetij v Mariboru je pokrenilo akcijo za ustanovitev hotelirske srednje šole v Mariboru. Zaprošilo je tudi mariborsko mestno občino, da to akcijo podpre in uresniči. Na zadnji seji mestnega sveta je bilo sklenjeno, da se da hotelirski srednji šoli na razpolago prvo nadstropje Trgovske akademije na Zrinjskem trgu. Tudi bo občina vstavila v vsakoletni proračun znatni znesek za vzdrževanje te šole.

— Preureditev živilskega trga. Zaradi regulacijskih del na Glavnem trgu je mestno tržno nadzorstvo odredilo, da se živilski trg premesti na Vodnikov trg in Strossmayerjevo ulico. Od ponedeljka, dne 28. t. m. bo zelenjadni trg na Vodnikovem trgu, mesarji in druge stojnice pa v Strossmayerjevi ulici.

— Potres. Okoli poldneva so včeraj ljudje ob severni meji začutili potres, ki je trajal nekaj sekund.

— »Danski konzul« v Mariboru aretiran. V Mariboru je povzročila aretacija Edgarja K. veliko senzacijo. Mladi in elegantni Edgar se je sukal le v takozvanih boljših krogih, ki se jim je predstavljaj za dankega konzula. V tem svojstvu si je gospod »konzul« nabral prav čedne vsote, ker so lahkoverni »boljši krogi« elegantnemu gospodu verjeli, da je lastnik velikih rudnikov in železniških podjetij. Končno je na »konzula« postala pozorna tudi policija, ki je ugotovila, da je Edgar samo — krojaški pomočnik.

— Velik požar v Radizelu. V noči na petek je ob 2. uri jutraj na še nepojasnien način izbruhnil požar v hiši šentilejskega zdravnika dr. Justa Bačarja v Radizelu pri Slivnici. Hiša je bila v trenutku vsa v plamenih in je od tal pogorela. Rešiti niso mogli prav ničesar. Zgorelo je tudi več zdravniških aparatov, vse pohištvo, obleka, denar, prav vse. Škoda znaša preko 150.000 dinarjev in je le deloma krita z zavarovalnino.

— Gledališče. V torek zvečer bo premiera italijanske komedije »Dva ducata redih roč«. Premiera bo za Dr. Guc.

Kino Union Burka prisrčnega smeja! Na
Tel. 22-21 tisoče obiskovalcev našega kina
Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 se je zabavalo kot že dolgo ne!
PAUL KEMP, THEO LINGEN, HANS MOSER, LUCIE ENGLISH, OSKAR SIMA

Žena je izginila!

DNEVNE VESTI

Občni zbor Branibora. V teh težkih časih, ko naš dnevno presenečajo zgodovinski dogodki je potrebna strnjena volja našega ljudstva v enotni narodnoobrambni fronti. Pozivamo vse podružnične člane, vse narodnoobrambene delavce, zastopnike društev in novinarje ljubljanske tiska, da se udeležijo občnega zbora ljubljanske podružnice Branibora v sredo 30. marca v sejni dvorani mestnega magistrata z običajnim dnevnim redom. Branibor, podružnica v Ljubljani.

Pripomba k pojasnili Antona Podbevška. V poročilu o predavanju Antona Podbevškega »Življenje in delo Riharda Jakopiča« sem omenil, da je Podbevšek obdelal umetniško delo Riharda Jakopiča doela žurnalistično in da ni prodrl v bistvo Jakopičeve umetniške tvorbe. Prvo trditve, da je obdelal snov žurnalistično, zavrača Podbevšek v svojem »Pojasnilu« s presenetljivo globokim spoznanjem o bistvu žurnalistike — Trdi namreč, da je bistvo žurnalistike — površnost. Ta Podbevškova trditve jasno in določno pove, kako globoko mu je usojeno prodirati v bistvo tostranskih stvari in reči. Tudi odstavi, ki jih je navedel iz predavanja in ki naj bi ovrgli mojo drugo trditve, da ni prodrl v bistvo Jakopičeve umetniške tvorbe, mene in najbrž nikogar niso mogli prepričati, da sem poročal na način, ki ni v skladu z resnico — Milan Zadnik.

S Putnikom v Gorico, Trst, Opotje in na Reko. Putnik je priredil pod vzornim vodstvom g. Struška tridnevni izlet v Gorico, Trst, Opotje in na Reko. Izletniki so se odpravili v petek jutraj izpred nebotičnika v lepem rdečem avtobusu, ki jih je pa celo po lepih, gladkih italijanskih cestah neumitno tresel, ker menda nima nobenih prožnih ali pa se mu še niso omelele. Izlet je bil zelo dobro organiziran, vse je šlo gladko in izletniki so bili z vsem zadovoljni, le vreme jim je deloma nagajalo. V Trstu je v petek in soboto zvečer nekoliko deževalo, v soboto ponoči je pa postalo hladno in Istro je pobelil sneg. V Opotju je bilo večeraj jutraj tako hladno, da ni bilo mogoče sedeti na prostem niti v sukni. Šele proti poldnevju, ko je postajalo toplo, se je ozračje nekoliko segrelo. Sneg je ležal po okoliških hribih ves dan. Tudi na Reki je bilo hladno zlasti popoldne, ko se je nebo zopet pooblačilo. Po ponoči so se izletniki zadovoljno vrnili v Ljubljano.

140.000 tujcev v naši državi. Največ jih je zaposlenih v industriji in obrti in sicer 48.000, v kmetijstvu, gozdarstvu in ribarstvu 46.000, v trgovini, v kreditnih in prometnih zavodih 16.800, v svobodnih poklicih in javnih službah 15.000, v drugih poklicih pa 13.500. Največ je Čehov in sicer 38.400. Zelo mnogo je tudi Rusov 26.800. Med italijanske državljane prištevamo zelo mnogo tudi emigrantov slovenske narodnosti, tako da je vseh 20.800. Madžarov je 21.000. Večina tujcev ima prav le službe, med tem ko morajo naši domači ljudje večkrat zelo trdo delati za mnogo manjše plače.

Inozemskega kapitala je v naši državi okrog 6½ milijarde din. Investiran je v glavnem v rudarska podjetja in zavarovalne družbe. Na angleški kapital odpade nad milijard din.

Čisti dobiček Drž. hipotekarne banke je znašal lani 44.1 milijona din, in sicer za 2.3 milijone din več kakor l. 1936 in 4 milijone din več kakor l. 1935. K temu je treba še prišteti, da je bilo lani odpisanih 36 milijonov din, tako da znaša dobiček v resnici nad 80.000.000 din.

Dobiček železarne v Zenici se je dvignil za 3.67 milijona din v primeri z l. 1935. Produkcija je bila lani za 13.000 ton večja ter je dosegla 37.000 ton. Ob koncu lanskega leta je bilo zaposlenih 2586 delavcev, med tem ko jih je bilo l. 1936 le 1845.

Direktni vlak Subotica—Maribor. Osijeska železnica za TOI si prizadeva za novostjo železnice, da se uvede direktna železniška zveza na progi Subotica—Novi Sad—Osijek—Varaždin—Maribor. Do slej je blagovni promet na tej progi postal za 100%, kar že samo na sebi dovolj upravičuje bolj smoteno ureditev železniškega prometa.

Tovarne cementa v Dalmaciji ustavljajo obratovanje. Izmed tovarn cementa v Splitu, ki so nedavno skoraj povsem ustavile obratovanje, je delala doslej še tovarna Dalmacija, sicer v skrajnem obsegu z eno krožno pečo, a bo tudi prihodnje dni prenehala obratovati. Z manjšo kapaciteto dela tovarna Adria Portland. Tovarna Split ima povsem polne silose, ki drže 3.500 ton cementa, tovarna Dalmacija ima v zalogi 2.500 ton cementa, tovarna Adria pa 6.000 ton. Dalmatijska industrija cementa je bila doslej navezana v glavnem na izvoz. Okrog 80% produkcije so izvažali v sredozemske države, a zdaj se je izvoz skoraj povsem ustavil zaradi avtarizacije posameznih držav. Nekoliko več se izvažajo cementa v Indijo. Sedaj ni nobenega izgleda, da se bo izvoz povečal ter da se bodo olajšala davčna bremenja, zato tovarne ustavljajo obratovanje.

Poraba časopisnega papirja v svetu. V Angliji odpade na prebivalca 26.07 kg časopisnega papirja, v Zedinjenih državah 21.76 kg, v Avstraliji 19.20, v Argentini 12, nato sledi Nizozemska 11.20, Francija 8.60, Japonska 5.30, Nemčija 3.26, Italija 1.63 in Rusija kilogram na prebivalca na leto. Na zadnjem mestu je seveda Jugoslavija, ki porabi 0.31 kg časopisnega papirja na prebivalca.

Nov grob. Včeraj je umrla v Ljubljani ga. Magdalena Šolar, rojena Cimperman. Pogreb blage žene bo jutri ob 16. izpred mrliške veže na Vidovdanijski cesti. Bodi ji lahka zemlja, težko prizadetim svojim naše iskreno sožalje!

40.000.000 din za grozdje. Leta 1909 je bila ustanovljena Smederevska vinogradiška zadruza, ki je prejela od svojih članov okrog 14 milijonov kg grozdja in plačala zanj nad 40.000.000 din. Zadruga šteje 109 članov s 1177 dežel.

S posebnimi vlaki v Budimpešti na 34. evharistični svetovni kongres. Potovanje na podlagi kolektivnega potnega lista. Da se pravočasno zagotovijo ugodna stanovanja, je nujno potrebno prijaviti se čim prej. Zadnji rok za prijave je 31. marec. Vse potrebne informacije, prospekti in prijave za območje ljubljanske škofoje pri »Putnikih« Ljubljana in njegovih podružnicah v Kranju in na Jesenicah; za območje lavantinske škofoje pa pri »Putnikih« v Mariboru in njegovih podružnicah v Celju, Ptuj, Gornji Radgoni, Št. Liji in Dravogradu! Zahtevajte prospekt!

Turni smuški tečaj SPD čez Triglavsko pogorje bo, kakor je bilo objavljeno v dnehu od 3. do 10. aprila. Sestanek udeležencev bo v soboto 2. aprila zvečer v hotelu »Triglav-Rabič« v Mojstrani. S seboj v nahrbtnik vzemite očala, kože za vzpon, kremno proti solnčnim opeklinam in maže za smuči — vosek za kožo. Smuči izletja iz Staničeve kočice čez Hribarico in za Kopico k Triglavskim jezerom čez Kal na Lanševico, na Planino na Kraju, pod Škrtino na Vogel ter čez Raskavec na Orožovo kočo pod Črno prstjo. Prijave sprejema SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4/1 tel. 4056 in na Staničevi koči vodja tečaja.

Izlet z avtobusom k smuškim tečajem na Canin. Prireditelj Zveza za tujski promet v Ljubljani nam sporoča, da je od 1. aprila t. l. dalje spremenjena \$11 železniške tarife, in sicer: a) Potniki iz tuzemstva uživajo brezplačni povratek po najmanj 10dnevem bivanju v kakem poljubnem kraju naše države pod pogojem, da se pri dopotovanju plača normalna vozna cena za najmanj 200 km. Potrdilo o bivanju ostane nadalje v veljavi in se dobi pri »Putnikih«. b) Za potnike iz inozemstva pa ostanejo predpisane zlede znižane vožnje po \$11 isti in se spreminjajo le v toliko, da se dosedanje sedemdnevno bivanje zniža na petdnevno.

Novi železniški popusti. Zveza za tujski promet v Sloveniji, zastopstvo »Putnik« v Ljubljani nam sporoča, da je od 1. aprila t. l. dalje spremenjena \$11 železniške tarife, in sicer: a) Potniki iz tuzemstva uživajo brezplačni povratek po najmanj 10dnevem bivanju v kakem poljubnem kraju naše države pod pogojem, da se pri dopotovanju plača normalna vozna cena za najmanj 200 km. Potrdilo o bivanju ostane nadalje v veljavi in se dobi pri »Putnikih«. b) Za potnike iz inozemstva pa ostanejo predpisane zlede znižane vožnje po \$11 isti in se spreminjajo le v toliko, da se dosedanje sedemdnevno bivanje zniža na petdnevno.

Nove skladišče. Znani zašlužni in vpokojeni član opernega zbora, nekdanji korajski Strossmayerjevega cerkvenega zbora v Eja-kovem se je odločil, da izda v samozaložbi slovenske že davno pozabljene napitnice, ki so jih naši očete in dedi prenevali v vseh letih družbah. Do sedaj so izšle tri take zbirke: 1.) Bratje bodimo veseli, 2.) Živi živi, 3.) Mi pa ostanemo kakor smo Lili. Izdaja je žepne oblike, pisal in litografski je lično g. Kunaver v Rožni dolini. Pesmi so se dobe po ceni 2 din izvod v vseh knjigarnah.

Svojeja jezika ne bomo kmalu več znali. Če pojde tako naprej, Slovenščino počasi vedno bolj, mešamo jo s srbohrvatskimi izrazi in delamo slovnične napake, kakor da nikoli nismo hodili v šolo. Najbolj žalostno je pa, da peša znanje materinščine prav med izobraženci, ki bi morali prvi čuvati lepoto našega jezika. Da omenimo mimogrede samo našo gledališko pisarno, ki nam dan z dnem pošilja kratke vesti, v katerih dosledno piše »jutri gostuje«, več četrtek poje itd., ko je vendar jasno, da o nobenem pevcu ne moremo v sredo trditve, da v četrtek poje, temveč da bo pel. Nasprotno imajo pa tisti, ki tako nerodno zamenjavajo čas, grdo navado, da pišejo dosledno »bom prišel«, »bom storič«, »bom povedal« itd.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo vreme, ponekod dež v predelkih. Včeraj je deževalo v Zagrebu, Beogradu, Sarajevu, Splitu in na Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 14, v Zagrebu in Beogradu 9, v Mariboru 8,2, v Ljubljani 6,5, v Sarajevu 5. Cavi je kazal barometer v Ljubljani 758,6, temperatura je znašala 2,8.

Verjarna tolovalja. Oni dan ponoči sta se pojavila v Hohovci, v občini Sv. Križ pri Litvi dva neznanca, ki sta vdrla v hišo Marije Mrzelove. Pozvala sta Mrzelovo, ki je spala na peči, naj mirno obideži, nakar sta prebrskala vso hišo in odnesla 60 din in 40 starih avstrijskih srebrnikov. Pred odhodom sta vzela s seboj tudi bakren kotel, tako da ima Mrzelova okrog 600 din škode. Kam sta izginila tolovalja, orožniki še niso mogli ugotoviti.

Iz Ljubljane

Iz Hirske ulice zapira. Mestno poglavarstvo razglasa, da bo Hirska ulica od Vidovdanske ceste do Fignerjeve ulice zaprta za vojni promet od srede 30. t. m. do končanih cestnih del, kar bo trajalo približno deset dni.

Umrlj so v Ljubljani od 18. do 24. t. m. Toroš Franc, 63 let, poštni uslužbenec v p., Zagar Jože, 69 let, mizarjski mojster in posestnik, Dravljec, Strojnik Ana, roj. Krese, 78 let, žena kmetovalca, Smole Julija, roj. Pipan, 80 let, vdova uradnika tob. tov., Kavčič Pavla, 61 let, trgovka z zelenjavo, Spelak Helena, sestra Roza, 84 let, redovnica-uršulinka, Tesnar Franc, 75 let, prodajalec sadja, Drager Alojzij, 25 let, delavec, Stivo, obd. Vače, Brodnik Franc 79 let, orožniški stražmojster v p., Vrhovnik Franja, roj. Dobravec, 74 let, vdova upok. sluga dež. vlade, Ambrožič Pavel, 41 let, sin posestnika. V ljubljanski bolnici so umrli: Skaberne Peter Ivan Franc, 25 let, akademik Plavec Leopoldina roj. Fuks, 59 let, delavka tob. tov. v p., Kapla Janez, 63 let, hlapci, Cipak Djuro, 30 let, črkostavec, Florjancič Rudolf, 13 let sin tesarja, Stara Loka, Jensterle Rozalija, 22 let, dinarica, Dobrava, obd. Ovišče, srez Radovljica, Jenkole Marija, 79 let, obd. uboga, Mavčič pri Kranju, Usenk Ana, 60 let, žena kočarja Vinica obd. Bloke pri Logatcu, Kaše Terezija, 26 let, Radeč pri Krškem, Klemenčič Marija, roj. Strehovec, 61 let, žena upok. orož. narednika, Možina Ivan, 50 let, banov. uradnik, Malovrh Pavla, 1 leto, hči poljske delavke, Sotnik pri Polhovem gradu, Škeri Marija, 61 let, posestnica, Otonica, obd. Čerknica, Polak Matilda, 7 let, hči delavca, Zg. Pirnice pod Šmarno gor., Kuratlj Marijeta, 46 let, žena delavca, Godešič pri Škofji Loki, Smuk Franciška, roj. Dobnikar, 48 let, žena pekarja.

Iz ljubljanskega kvarteta bo koncertiral v ponedeljek, 4. aprila v veliki filharmonični dvorani. Ta koncert bo posebno zanimiv radi tega, ker se na njem izvaja delo domačega skladatelja Blaža Arniča, njegov kvartet op. 16. Arnič se je uveljavil kot simfonični skladatelj in prav gotovo to tudi to njegovo delo ugajalo naši koncertni publiki.

Poleg tega izvaja kvartet 1 Brahmsovo delo in Cesar Franckov klavirski kvintet s sodelovanjem pianiste Zore Zarnikove. Vstopnice se dobe v knjigarni Glasbene Matice. — Izlet v Postojnsko jama. Na velikonočni ponedeljek bo vozil iz Ljubljane poseben vlak v Postojno in nazaj. Izlet priredi Putnik v zvezi z Glasbeno Matico in bo pevali zbor Glasbene Matice popoldne koncertiral v Postojnski jami. Izlet je celodnevni, vlak odhaja iz Ljubljane ob 411 in se vrača še pred polnočjo zopet v Ljubljano. Občinstvo, ki se izleta udeležijo, bo imelo priliko si ogledati vse lepote Postojnske jame in elišati v njej našo pesem Matičnega zbora, ki to izvajal umetne in narodne pesmi iz svojega bogatega repertoarja. Vožnja tja in nazaj, prispevek za polni list in vstopnina v Postojnsko jama, vse skupaj stane 75 din za osebo. Prijave sprejema Putnik, znesek se plača pri prijavi, hkrati se izroči tudi dve fotografiji za skupni potni list.

Predavanje v dvorani evangelijske cerkvene občine bo v torek 29. t. m. ob 30. Predaval bo g. pastor dr. Gerhard May iz Celja o temi: Naša zgodovina v ogledalu naše cerkvene pesmi. Povabljeni so vsi, ki se zanimajo.

Pedagoško društvo v Ljubljani priredi v petek dne 1. aprila v dvorani mineraloškega instituta ob 18. uri predavanje »Problem vzgojane ženske mladine«. Predaval bo ga. prof. Anica Černejeva. Vstop prost.

Tatvine v mestu. V stanovanje Ane Hienigove na Mestnem trgu je v soboto popoldne vdrl vlomilec, ki je odnesel zlato, masivno zapesno verigo, zlat potni list pristan in zlat damski prstan s smaragdom. Hienigova je oškodovana za okrog 800 din. Iz nedograjene stavbe trgovca Emerika Mayerja v Wolfovi ulici je nekdo ukradel osem plošč bakrene pločevine, težkih blizu 80 kg. Škoda znaša 1800 din. — Rajku Orehovcu pa je nekdo ukradel s koleca, ki ga je imel na dvorišču v Tovarniški ulici 23, dinamno svetilko, vredno 120 din.

Iz Celja

Koncert Celjskega pevskega društva v počastitev 70-letnice skladatelja dr. Antona Schwaba se bo pričel drevi točno ob osmih v Mestnem gledališču v Celju. Obiščite koncert v čim lepšem številu in se oddolžite ljubljantu dr. Antonu Schwabu. — Umrlj je v nedeljo jutraj v Celju v starosti 75 let ga. Ruža Cizlova, roj. Begottičeva, soproga bivšega trgovca in kavarjara g. Josipa Cizla. Kakor njen mož, je bila tudi pokojna odlično narodnega in naprednega mišljenja. Pogreb bo v torek ob 16. iz mrliške veže mestnega pokopališča v Celju. Blagi pokojniki bodi ohranjen tašten spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

V celjski bolnici je umrl v soboto 17 letni dninar Maks Kos iz Laške vasi pri Tejarju, na Ostrožnem pa je umrl 66 letni posestnik Jakob Videnšek.

Tri nesreče. Pri delu v rudniku v Pečovniku je padel 19letni rudar Alojz Canžek iz Pečovja pri Tejarju tako nesrečno, da si je zlomil desno ključnico. V četrtek si je 18letni steklarski delavec Iv. Hribšek z Marnega pri Hrastniku pri padcu z drevesa zlomil desno roko, v Boharini pri Zrečah pa si je 71 letni dninar pri padcu zlomil levo roko v zapetju. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

Na ljudskem vseučilišču bo predaval znana pobornica za ženske pravice ga. Angela Vodetova iz Ljubljane v sredo 30. t. m. ob 20. o temi »Ženino delo za narode«.

Potres. V nedeljo ob 12.19 so čutili Celjani tri lažje, vodoravne potresne sunka. Potres je trajal kakih pet sekund, a ni povzročil nobene škode.

Dež in sneg. V soboto zvečer se je v Celju in okolici ploha, pomešana s sodo v višjih legah je snežilo. V nedeljo so se hribi okrog Celja belili v svežem snegu. Ozračje se je močno ohladilo.

Hermes : Celje 3.0 (2:0). V nedeljo popoldne je bila na celjski Glaziji pred 400 gledalci odigrana finalna prvenstvena tekma med SK Celjem in ZSK Hermesom iz Ljubljane. Gostje so zasluženo zmagali. Hermes je postavil lepo povezano enajstoričnico, ki je nudila smotne in hitre kombinacije ter tehnično prekašala Celjane. Zelo dobra je bila Hermesova ožja obramba. Celjski napad je igral raztrgano krilsko vrsto je bila preveč defenzivna in tudi vratar je bil nesiguren. Takoj v začetku igre začne Hermes krepko pritiskati in dikтира hit tempo. Gostje imajo več od igre in nevarno napadajo, vendar pa celjska ob-

ramba dobro čisti. V prvih 20 minutah ima Celje dve lepi priliki. Hermes pa eno, strelci pa ne znajo plasirati žoge. V 22. minuti potrese Ferjan celjsko mrežo iz neposredne bližine. Igra valovi s po/ja na polje in postaja vse zanimivejša, toda rezultat se ne menja. Sele v zadnji minuti: prvega polčasa izkoristi Hermes priliko in Ferjan pošlje po lepem predlošku žogo volley v celjsko mrežo. Po odmoru se slika izpremeni. Celje se znajde, preide v ofenzivo in je v prvih 15 minut v lahni premoči. V 13. minuti dikтира sodnik 11-metrovko proti Hermesu, a izvrstno razpoloženi Rožič dobro ubrani. Minuto kasneje zastrelja Hermes iz zrela pozicije. Gostje začne zopet pritiskati, toda rezultat ostane neizpremenjen. Končno se Celje zopet znajde in v zadnjih 15 minut nevarno ograža Hermesova vrata, a žoga ne najde v mrežo. V 38. minuti povisla Kveder z lepim strelom iz razdalje 20 m na 3:0 in postavi končni rezultat. Celje kljub temu ne klone, kljub vsem naporom pa ne more zabiti častnega gola. Tekma je bila živahna in napeta ter v splošnem fair. Sodil je g. Kopic iz Maribora objektivno, bil pa je precej nesiguren v svojih odločitvah. Za dopolndne napovedane prijateljske tekme med mariborsko Slavijo in celjsko Jugoslavijo ni bilo, ker Slavija ni nastopila.

Nesreče in poboji

Ljubljana, 28. marca Na šmartinski cesti, blizu tovarne za klet je prišlo snoti do hudega karambola dveh motociklistov. Josip Gosar, uradnik v tovarni »Induse«, stanujoč na Sv. Petra cesti, se je pripeljal na svojem motornem kolesu iz Tomševceva, tik tovarne pa mu je privozil nasproti na svojem malem motociklu dijak Jože Mihelčič s Tyrseve ceste 40. V temi motociklista nista pravčasno opazila drug drugega in že je bila nesreča tu. Motociklista sta padla in obležala poleg razbitih vozil. Ponesrečenca so takoj prihiteli na pomoč v bližini stanujoči ljudje, ki so jima izmili praske po glavi in v životu, nekdo pa je medtem telefonično obvestil o nesreči reševalce, ki so odpravili Gosarja v slajmarjev dom, Mihelčiča pa v splošno bolnico.

Hudo smoto je imel trgovski zastopnik Ivan Grbec, stanujoč na Gosposvetski cesti. V soboto zvečer se je odpravil z neko družbo z avtomobilom v okolico. Na povratku je šofiral vozilo Milan O., ki mu je motil razgled skozi sipi snežni metej. Pred avtomobilom na Celovski cesti, nasproti garaži »Triumpha« v Šiški, je vozil neki kolesar, ki ga je nastala brozga močno zanašala in ga je skušal šofer prehiteti. To pa mu je postalo usodno, kajti zvil je nekoliko preveč na desno in se s tako silo zaletel v drog električne napeljevalne, da ga je prekal na dvoje. Grbec, ki je sedel poleg šoferja, se je hudo porazil po obrazu in po glavi, izpahnil pa si je tudi desno nogo. Ostalim iz družbe se po srečnem naključju ni pripetilo nič hujšega, kakor da so prestali precej strahu. Poškodovano vozilo so odvlekli v popravilno, Grbec pa se prepeljal v bolnico.

V bližini artiljerijskega arzenala za Bežigradom so večeraj našli ljudje ob cesti nezvesto starejšo žensko. Na temenu je imela veliko rano. Ko se je zavedla, ni vedela povedati svojega imena in tudi ne, kaj se ji je pripetilo. Reševalci so jo takoj odpravili v bolnico, kjer se niso mogli ugotoviti, kdo je in kaj se je z njo zgodilo. Vse kaže, da je slabomna in ni izključeno, da se ji je omračil um prav zaradi poškodbe na glavi.

V bolnico so včeraj pripeljali tudi brata Toneta in Ivana Cerarja iz Volčjega potoka pri Radomlju. Na Cerarjeva je streljal iz samokresa slabomni mizar Egidij Kavčič iz iste vasi. Mož je bil pred leti delj časa v norišnici, Kavčič je streljal na brata v Cerarjevi gostilni. Razburilo ga je to, da ga je gostilničar ob policijski uri pozval k počitku. Cerarja sta ranjena v noge in prsi. Orožniki so uvedli preiskavo.

Na Dolenjski cesti sta se včeraj stopila zaradi otrok dva družinska očeta. Otroci dveh družin so si skočili med igre v lase, nakar so se zatekli po pomoč k svojim staršem. Med očetoma se je razvil najprej besedni boj, potem pa spopad. Govoril je tudi noč in so morali Albina Nosa-na, ki mu je sosed prizadel hude poškodbe na vratu, prepeljati v bolnico.

Lep dar: Zgodbe brez groze

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 28. marca: zaprto
Torek, 29. marca: Bela bolezen. Red A
Sreda, 30. marca: zaprto
Četrtek, 31. marca: Pokojnik. Red Četrtek
Petek, 1. aprila: zaprto
Sobota, 2. aprila: Veronika Deseniška. Go-stuje gdca Bogomila Nuččeva. Izven.
Znižane cene od 20 din navzdol

OPERA

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 28. marca: Ob 19. uri Materin-ska proslava. Izven
Torek, 29. marca: Jakobinec. Red B
Sreda, 30. marca: Tosca. Red Sreda
Četrtek, 31. marca: Seviljski brivci. Go-stuje Ada Sari. Izven
Petek, 1. aprila: Rigoletto. Proslava 25-let-nice umetniškega udejstvovanja prof. Osipa Sesta. Izven.

Dvočakov opera »Jakobinec« se odliku-je po izredno lepi melodiozni glasbi. »Ja-kobinec« se vzpizori jutri v torek za red B v premierski zasedbi. Basovsko vlogo poje tudi tokrat g. Marjan Rus. Dirigira kapelnik Neffatt. Režija je prof. Sestova. Predstava je za red B.

Ada Sari, slavna poljska koloraturka, odlična pevka, ki vse, tudi najtežje kolaturne pasaže in okraske obvlada z največjo lahkoto, poje v četrtek dne 31. t. m. vlogi Rosine v operi »Seviljski brivci«. Gostovanje bo izven abonmaja.

Proslava prof. Osipa Sesta v ljubljanski operi bo definitivno v petek 1. aprila zvečer. Vzpizori se Verdijska opera »Rigolet-to«, naslovno vlogo poje gosp. Primožič, Gildo gdca Nolljewa, vojvodo gosp. Gostič, Sparafucila — gosp. Betetto, Magda-leno — ga. Kogejeva, Monterona — gosp. Marjan Rus. Ta večer bo proslava enega naših najzslušnejših gledaliških osebnosti, zato opozarjamo na slavnostno predstavo in vabimo na obisk.

Pia in Pino Mlakar prideta zopet v Ljubljano in vzpizori Lhotkov balet »Vrag na vasi«. Predstava bo v ponedeljek dne 4. aprila ob 20. uri v ljubljanski operi. To pa le v tem slučaju, če bo obisk s strani našega občinstva številen, da bo hiša polna. Vstopnice se že prodajajo pri dnevni blagajni v operi.

SOKOL

Ponovno opozarjamo članstvo vseh ljubljanskih sokolskih društev na predavan-je, ki ga priredi prosvetni odsek Sokola I., v sredo 30. t. m. ob 20. v mali dvorani na Taboru. Naslov predavanja: »Sokolstvo — svetovni nazor«. Predaval bo br. Jože Rus. Vabljeni zlasti člani in članice društvenih uprav in vadiateljskih zborov.

Sokolstvu! Ljubljanska sokolska druž-tva in odbor JCL ponovno vabijo vse sokolsko članstvo, da se drevi ob 21. udeleži v polnem številu predavanja o Českoslovaški republiki s filmi v dvorani kina Matice. Na sporedu je tudi film IX. vsesokolskega zleta v Pragi 1932. Vstop prost. Nabavite si vstop-nice že danes pri blagajni kina Matice. Po-kažimo drevi z veliko udeležbo svoje brat-ske simpatije českoslovaškemu narodu, ki preživlja težke ure. Zdravo! Ljub. sokolska druž-tva in JCL.

Ljubljanski Sokol priredi v soboto 2. aprila ob pol 21. uri v restavracijskih prostorih »Zvezde« svoj običajni vsakoletni družabni večer — sestanek starejših bratov, z mlaščim sokolskim rodom — na katerega vabi poleg svojega članstva tudi članstvo vseh ljubljanskih in okoliških sokolskih društev. Na družabnem večeru sodeluje društveni orkester.

NAJBOLJŠA PREIZKUSNJA

Oče: Če hočeš imeti res dobrega moža, vzemi sosedovega sina, ki te ima resnično rad.

Hči: Kako pa veš to, oče?

— Ze leto dni si izposojam denar od nje-ga, pa še vedno hodi za teboj

NIC NOVEGA

— Jurček, kaj pa zopet delaš? Stojiš z odprtimi ustmi.

— Vem, mamica, saj sem jih sam odprl.

STANOVANJA

Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

Enosobno stanovanje

event s kabineto ali malo dvosobno išče snažna in mirna uradniška stranka (dve osebi) za maj. Plačnik zanesljiv in točen — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Čistoc«.

PRODAM

Sveže najfinejše norveško ribje olje

POUK

Najmanjši znesek 8 Din
Beseda 50 par. davek posebej.

STROJEPIŠNI POUK

Večerni tečaj za začetnike in izveščance. Dva oddelka — od pol 7. do 8. in od pol 8. do 9. zvečer. Najmodernejša stroje-pisnina, na razpolago 25 naj-različnejših pisalnih strojev. Vpisovanje dnevno od 4.7. do 8. zvečer. Šolnina najnižja. Priče-tek pouka 4. aprila. Tečaj 2 do 4 mesece. Christofor učni zavod Domobranska cesta 13

RAZNO

Pomladne novosti! vseh oblačil, sport, kamgarn, obleke, pumparice, perilo itd. na ceneje

PRESKER

Sv. Petra cesta 14

KLIŠEJE

Manifestacija sokolskega bratstva

Skupščina sokolske župe, Ljubljana — župni zlet bo 12. junija v Ljubljani

Ljubljana, 28. marca. V mali dvorani sokolskega doma na Taboru je bila včeraj ob 11. dop IX. glavna skupščina župe Ljubljana, ki se je izpremenila v veličastno manifestacijo sokolskega bratstva in borbenosti za čim uspešnejše sokolovanje. Na skupščini se je zbralo nad 200 delegatov iz 51 župnih edinic. Viharnih ovacij in pozdravov sta bila deležna zlasti I. nam. staroste SSKJ br. Gangl in br. savezni prosvetar Miloš Stanovjevič, ki je zastopal upravo Saveza SKJ.

POROČILO STAROSTE

Starosta br. dr. P. Gangl je po uvodnih formalnostih, ki jih je opravil navzočnemu bratu Ganglu in Stanovjeviču, in zastopniku uprave policije komisarja g. Uršiča, nakar se je s pieteto spomnil nepozabnega prvega Sokola blagopojnega Viteškega kralja Aleksandra I., čigar spomin so zborovalci počastili stoje in zaklicali »Slava, slava slavi!«

Z viharnimi ovacijami so zborovalci pozdravili svojega vzvišenega starosta mladega kralja Petra II. in zaklicali sokolski »Zdravo!«. Prav tako je skupščina z velikim navdušenjem odobrila, da se pošlje vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II. in pozdravna brzojavka Savezu SKJ. Brat starosta je nato v svojem govoru omenil naloge sokolstva v sedanjosti, izredno težki dobi za sokolstvo v dravski banovini in omenil ovire, ki preprečujejo boljši razvoj sokolske misli v župi Ljubljana. Poudaril je tudi pomen sokolskega tiska in priporočil, da bi morale biti vse edice »in vsi pravi Sokoli naročiti na župni vestnik »Sokol«. Obširno je nato poročal o delu nasprotnikov sokolske misli.

katere temelj narodnega in državnega edinstva skrbno in neustrašno čuva v prvi vrsti jugoslovnsko sokolstvo. Brat starosta je nato še počastil spomin vseh pokojnih bratov in sester, ki so se za vedno poslovili od sokolskih vrst, nakar so zborovalci stoje počastili njihov spomin in zaklicali »slava«. Končno je brat starosta izrekel zahvalo naprednemu časopisju za vsestransko podporo in naši junaki vojski, ki je ramo ob ramo uspešno delovala s sokolskimi vrstami na številnih prireditvah. Vključ vsem neugodnostim pa moremo beležiti v minulem letu lepe uspehe, kar boste razvedeli iz poročil župnih činiteljev, ki jim izrekam za bratsko sodelovanje svojo sokolsko zahvalo. Svoj govor, ki je napravil na vse zelo globok vtis, je zaključil br. starosta s pozivom, brez sentimentalnosti, v krepki slog, z močnim srcem in trdnjo voljo, z bistvenimi znaki prave sokolskosti, borbeno naprej proti sokolskemu cilju do končne zmage...

POROČILO BRATA TAJNIKA

Obširno in skrbno sestavljeno poročilo o delu župne uprave in župnih edinic je podal tajnik br. Stane Flegar. Uvodoma je omenil, da so se tudi v minulem letu sokolske vrste temeljito prečistile in je odpadlo z sokolskih vrst tisto članstvo, ki je prišlo zgolj iz konjunkturalne ali na pritisk od zgoraj. Uprava je bila v stalnih stikih z vsemi župami na ozemlju naše banovine in upravo Saveza SKJ. Veliko moralno oporo je imela tudi v osebi I. nam. staroste SSKJ br. Gangla, za kar mu izrekamo svojo bratsko zahvalo. Najvažnejše prireditve v minulem letu so bile 9. maja pomladanski zbor Sokolov, udeležba na župnem župnem mestu, Maribor in Kranj, svečanost proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. v Ljubljani in na Viču, žalna svečanost za Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zedinjenjem, proslava državnega in sokolskega praznika 1. decembra, sprejem naše vojske, ki se je vrnila z jesenskih manevrov, sprejem zmagovalne vrste Ljubljane. Sokola ki si je priborila četrti med kralja Aleksandra I. in je Ljubljana ta večer pokazala, da je sokolska in jugoslovnska. Z veliko žalno manifestacijo smo počastili spomin pokojnega prezidenta br. dr. Masaryka in se udeležili vseh pomembnejših nacionalnih svečanosti v Ljubljani in drugod. Br. tajnik je nato omenil načrt Petrove sokolske petletke v župi in v vseh dravstvih. Pregledno je navedel delo poedin in edinic. Svoj govor je zaključil s pozivom — slušati vlik misli nesmrtnega Tyrša v splo-

šno korist naše domovine in vsega Slovstva.

POROČILO ŽUPNEGA NACELNISTVA

Župni načelnik br. Franjo Lubej je s pomočjo strokovnega odbora, ki je štel 37 članov in članic, vodil tehnično delo v župi. Po znanih smernicah se je delo nadaljevalo z zadovoljivim uspehom, posledice se kažejo na vseh področjih. Televizijska se je vršila po večini edinic in izkazuje televizijska statistika, da je v letu 1937 televizijsko v 19.046 urah 264.141 oseb ali povprečno 90 na uro. Okrožni zlet so bili v Sodražici, Komendi, št. Viču nad Ljubljano in v Borovnici. Društvene javne televizijske imelo 34 društev in čet, od teh 5 samostojnih nastop. Na vseh teh nastopih je nastopilo pri javni televizijski 6.746 televizijskih in televizijskih, v sprejedu pa je korakalo 6.586 oseb, te televizijske je gledalo 28.540 oseb. Televizijskih ali mešanih akademij je bilo 51. Velike prireditve so bile tekme: 8. VIII. tekme ljubljanskega okrožja v odbojki, 28. VIII. župne tekme v odbojki, 22. VIII. župne tekme v prostih panogah, ki so prav dobro uspeli; 20. junija je bila IV. tekma za meč kralja Aleksandra I. in si je priborila to dragoceno darilo prve vrste Ljubljanskega Sokola, nadalje smo se udeležili saveznih tekem v odbojki v Zagrebu, zbirlnih tekem SKJ v klasičnem peterboju v Zagrebu, 5. septembra tekme članov v klasičnem peterboju za prvenstvo ZSS v Brnu, tekme članice za prvenstvo Saveza SKJ v Zagrebu in tekme članov za prvenstvo ZSS v Novem Sadu. Devet društev je priredilo tudi tekme v prostih panogah, 7 pa tekme na orožju. Obvezne tekme članic in naraščajnic je izvršilo 21 društev in čet. Na teh tekmah je tekmovalo 685 oseb. Za izpopolnitev strokovnega znanja prednjačstva je priredila župa tečaj za proste panoge za članice in članice in tri tečaje po okrožjih za orodno teledobro. Velike važnosti so bili tudi delovni sestanki načelnikov, načelnice in vodnikov naraščajnic, kjer so dobili udeleženci potrebno znanje za praktično delo v društvih. Brat načelnik je nato omenil druge prireditve, prvim prvim pomladanskim zbor, ki ga je priredilo 60 edinic z udeležbo 7.141 pripadnikov, dalje bratske stike z našo narodno vojsko, o delovanju žup, jezdnega odbora o novi telesmovzgojni panogi v sokolstvu o streljanju, smučarstvu, plavanju, o zakonu o obvezni telesni vzgoji in o delu prednjačstva. Poročilo br. župnega načelnika je bilo z odobravanjem sprejeto, nakar je sledilo

POROČILO BRATA PROSVETARJA

Prosvetni odbor ni bil polno zaseden tako, kakor določa pravilnik. Posle predsednika ZPO je vodil podnačelnik br. Jože Rus, ki so mu stali ob strani tajnik br. Brelih in člani br. Dušan Podgornik, Franjo Lubej, Ivan Prosenec in Lojze Lubej. Prosvetno delo je bilo usmerjeno v duhu resolucije zbora društvenih načelnikov in prosvetarjev z dne 16. II. 1936. Največjo skrb je posvečal ZPO razvoju in širjenju medžupnega vestnika »Sokol« glasila žup Ljubljana, Maribor in Novo mesto. Vestnik je s krepko in odločno besedo, ki je krepila zavest članstva, ko smo bili v preteklem letu obsojeni na smrt — branil čast sokolstva in naš obstoj. Da bi gojili stik z društvenimi prosvetarji smo 12.12. imeli prosvetni sestanek, ki pa ni bil zadovoljivo obiskan. Iz prosvetne statistike, ki jo je poslalo 30 edinic, posamezno tele podatke: predavani sta bili 102 sokolski in 66 drugih, govorov pred večer 313 pred 11.310 poslušalci, društevni večer 261 gledaliških predstav 610, prosvetnih akademij 25, ostalih prireditev 285, tečaj 3. društvene knjižnice so imele 10.119 knjig, od katerih jih je bilo izposojenih 5589. Ob zaključku poročila je br. prosvetar pozval navzoče brate, da redno pošiljajo svoja poročila in vršijo prosvetno nalogo iz lastnega nagiba.

OSTALA POROČILA

Skrbna in pregledna poročila so nato podali blagajnik br. Cotar, gospodar in knjigovodja br. Lojze Lubej in matrokar br. Slana. Iz njegovega poročila je bilo razvidno, da šteje župa ob koncu leta 1937 50 društev in 18 čet, skupno 68 edinic, v katerih je bilo 5.894 članov, 2.163 članice, 1.059 naraščajnikov, 747 naraščajnic, 1.589 dečkov in 1.506 deklet, tedaj skupno 12.958 pripadnikov, kar znači, da znaša upadek pripadništva od leta 1936 za 630 pripadnikov, ter gre ta upadek na račun čiščenja sokolskih vrst. Za gradbeni odsek je poročal br. inž. Poženel in omenil, da ima 30

edinic svoje domove, 33 pa letna telovadšča v vrednosti 20.300.000 din, dolg pa znaša din 7.400.000. K sanaciji je mnogo pomagal Savez SKJ in so bili letos sanirani sokolski domovi na Viču, Dol. Logatcu in Raku. Zanimiva poročila so podali predsednik zdravniškega odbora br. dr. Jože Prodan, socialnega odbora br. Kajzelj in upravnik medžupnega vestnika br. Prosenec. Na predlog nadzornega odbora je bila podeljena br. blagajniku in računovodji razrečnica, ki so jo zborovalci soglasno odobrili. Ko sta bila sprejeta še proračun za leto 1938 in višina župnega davka za leto 1938 je prečital načelnik br. Franjo Lubej

DELOVNI NAČRT ZA LETO 1938.

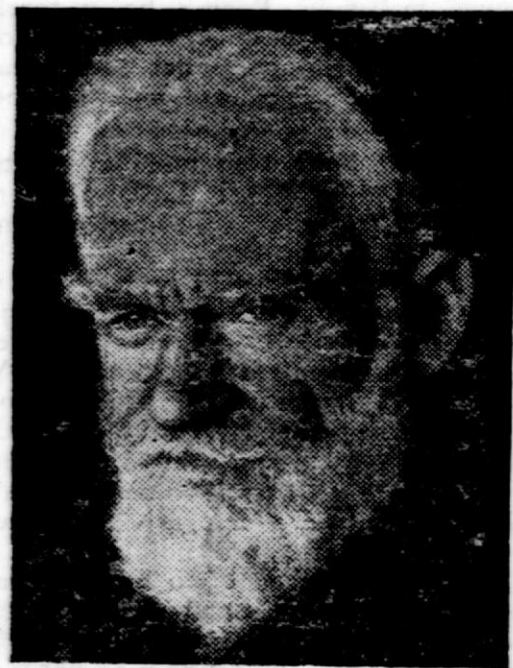
ki bo med drugimi prireditvami tehničnega značaja obsegal tudi vidnejše manifestacije tako: 24. aprila poklonitev sokolstvu pred spomenikom kralju Aleksandru I. na Raku in v maju II. pomladanski zbor Sokolov v Ljubljani, 11. in 12. junija župni zlet in koncem junija in začetkom julija X. vsesokolski zlet v Pragi. Brat načelnik je še podal potrebna pojasnila k tem prireditvam, nakar je bil delovni načrt soglasno sprejet. Ko so bili sprejeti še predlogi župne uprave in edinic je bila na predlog br. Janka Müllerja soglasno izvoljena naslednja župna uprava: starosta br. dr. Pipenbacher, nam. staroste br. inž. Beve in Kajzelj, načelnik br. Franjo Lubej, nam. načelnika bratje dr. Pustiček, Rus in Trček, načelnica s. Jelica Vazvazova, nam. načelnice sestre Mica Kajzeljova, Mara Sta-

ničeva in Hilda Jezerškova, tajnik br. Stane Flegar, blagajnik br. Tone Cotar, člani uprave: dr. Jože Bohinjec, Pavle Borštnik, Anton Germek, Jože Gorjanc, Lojze Lubej, Janko Müller, Dušan Podgornik, inž. Albert Poženel, dr. Josip Prodan, France Slana, kapetan Gvozden Bralovič, namestniki: Peter Dobrila, Karel Mächtig, inž. Pehani, Ivan Prosenec, France Vrečar, inž. Zdenko Kocaj, Mirko Pestotnik, Viktor Senica, Anton Šmalc, France Vidmar, Andrej Zajc, nadzorni odbor: Leo Cebular, Vinko Kocijan, Janko Milost, Janko Slapničar, Luce Strauss, namestniki: Metod Paternost, dr. Ciril Krašovec, dr. Franjo Podkornik, častno razsodišče: dr. France Lokar, Janko Blewides, Bojan Drenik, Josip Janša, dr. Janko Rupnik, namestniki: dr. Stane Leskovic in Stane Gašperšič. Ko je bila lista z velikim odobravanjem sprejeta, se je zahvalil za izkazano zaupanje br. dr. Pipenbacher, nakar je burno pozdravljen izročil pozdrave savezne uprave br. Miloš Stanovjevič. V svojem govoru je omenil skrb saveza za delo žup in društev in bodril navzoče delegate k vztrajnemu sokolskemu delu za kralja, sokolstvo in domovino. V kratkem govoru, ki so ga zborovalci čisto prekinili z viharnim odobravanjem je orisal naloge sokolstva v sedanjosti I. nam. staroste Saveza SKJ br. Engelbert Gangl, kateremu se je ob zaključku zahvalil br. župni starosta. Mogočno je nato zadonela v dvorani »Pesem sokolskih legij«, nakar je bila veličastna in vsesokoli dostojna sokolska manifestacija zaključena. J. H.

Oporoka Bernarda Shawa

Od njegovega premoženja ne bo imela živa duša nobene koristi

Cim je slavni angleški dramatik Bernard Shaw zvedel, da je umrl Gabriele d'Annunzio, je sedel za pisalo mizo, vzletel papirja in jel pisati. Ni pa napisal sočasnega pisma, niti d'Annunzijskega nekrologa, temveč svojo oporoko ali točneje rečeno »Testament 38«. Shaw se dobro zaveda, kako izpremenljivi so njegovi dohodki in kako nestanovitni je kapital. Zato napiše vsako leto v prvem četrtletju novo oporoko in jo označi z letnico. Starih oporok ne uniči, temveč ima spravljene in tako bodo gotovo nekoč posebnost svoje vrste, pa tudi velika privlačnost za javno dražbo zapuščine tega velikega čudaka in nepopoljšljivega satirika.

Shaw gre v svojem čudaštvu celo tako daleč, da piše svoje oporoke vedno v začetku leta, toda samo kadar umre kak slaven mož ali njegov osebni znanec, češ, da ga samo slavni može opozarjajo na to, da bo moral tudi on umreti. Ker cenijo njegovo premoženje na 200.000 funtov šterlingov, mu ne smemo zameriti, da piše oporoke. Shaw je star zdaj 82 let in pravi, da je vedno pripravljen na pot v krematorij in sicer gotovo v veliko zadovoljstvo mnogih ljudi. Svojega premoženja ni posebno vesel in baje niti točno ne ve, koliko in kje ga ima, ker je prišel do spoznanja, da je delal v prvi vrsti za državno in občinsko blagajno. Bil je namreč vedno visoko obdavčen. Poleg tega je delal tudi za narodno obrambo ter za stavkovno in brezposelne delavce. Čeprav je to usoda vsakega velikega davkoplačevalca, spada Shaw med tiste nezadovoljnejše, ki se ne boje povedati to javno. Sicer pa pravi, da se ne boji, da bi umrl v siromaštvu, obenem pa priznava, da ima življenje že za seboj.

Njegova oporoka gotovo ne bo zadovoljila mnogih ljudi in najbrž bo izzvala tudi spore. Sam je dejal, da ta oporoka ne bo nikomur po volji, ker je trdno sklenil, da ne sme živa duša imeti od njegovega premoženja gnotne koristi. Dejal je: »Ničesar ne bom zapustil mladosti in mladini, ker bi ji storil s tem zelo slabo uslugo. Mladina se ne sme zanašati na dediščino, niti upati, da ji bo brez dela padlo premoženje v naročje. Pa tudi starcem ne bom ničesar za-

pustil. Ti so itak že izgubili vsako upanje. Skratka, sedanjemu pokolenju ne bom ničesar zapustil.«

Shaw namerava baje zapustiti svoje milijone nekaterim zavodom, večinoma znanstvenim, ni pa še znan, katerim in koliko. Precej bo baje zapustil zavodom, ki jim je poverjena skrb za lepoto angleškega jezika, njegove fonetike in izgovorjave. To je njegov konjček in nekoč je sam dejal: »Ta misel in namen mi stopi vedno pred oči, kadarkoli se mi pripeti, da izgubim večer v gledališču.«

Fizično se pa Shaw nikakor ne počuti slabo. Njegovo koketiranje z odhodom v krematorij je samo ena njegovih vrtoglavosti, s katerimi hoče še vedno presenečati svet. Njegova zadnja strast stanovitja v hišici na kolesih ga še ni zapustila in zdaj se že veseli pomladi, ko se bo lahko preselil za več mesecev v enostavno, vendar pa udobno opremljeno hišico na kolesih, o kateri pravi, da je edina rešitev sedanjega sveta prostovoljen beg iz dozdnevno prekuširanega življenja, čeprav bi sam ne mogel živeti brez teh pridobitev kulturnega sveta. Mož kakor je Shaw si lahko dovoli marsikatero vrtoglavost, tako tudi pisanje oporok vsako leto samo za reklamo in osebno zadovoljstvo, da more presenečati svet z vedno novimi vrtoglavostmi.

Naraščajoči tempo življenja

Ljudje se niti prav ne zavedajo, kako silno se je povečal tempo našega življenja. Zdaj, ko rabi človek iz Evrope v Ameriko in nazaj 6—8 dni s parnikom, se nam zdi skoraj neverjetno, da je trajalo to potovanje nekoč 33 dni in da je prvi parnik iz Evrope v Ameriko skrajšal pot na 27 dni, torej samo za 6 dni. Pri sedanjih povprečnih hitrostih avtomobilov in vlakov, da letal niti ne omenjamo, se nam zdi smešno, da je veljala še leta 1880 hitrost 30 km na uro za smrtno nevarno.

Isto je s poročili. Zdaj smo v eni uri lahko informirani o vsem, kar se je zgodilo važnega na svetu. Vest o Napoleonomi smrti je pa prišla z otoka Sv. Helene v London v 60 dneh. Kmalu se bomo lahko vprašali, ali sploh še pozna človek meje hitrosti. Če bo tempo življenja tudi v bodoče tako naglo naraščal, kakor od leta 1880, ne bo leta 2000 hitrost 1000 km na uro nič posebnega.

Skopuhova smola

Varčnost je hvalevredna čednost, samo pretirana ne sme biti in pošteno je treba varčevati. Tako varčevanje se pa ni izplačalo nekemu Walkerju v Chicagu. Oženil se je s svojo izvoljenko Oridanovo, ker mu je bila na prvi pogled zelo simpatična in ker je bil tako varčen, da se mu je zdelo škoda denarja za hrano. Žena mu je baje tudi pomagala odstraniti motnje v prebavi. Cim ga je pa nehal boleti trebuh, se je ohladila tudi njegova ljubezen. Morda je bil še rekonvalescent, pa je že jel razmiš-

ljati, kako bi se odkrižal žene. Ni se pa hotel seveda iznebiti njenega premoženja. Iznebiti se žene ni bilo težko. Jel se je ozirati po drugih in marsikatero je pripeljal domov. Končno je pa sklenil ločiti se od žene. Nesreča je bila samo v tem, da ni imel nobenega pravega razloga. Misli je in misli, pa mu je prišlo na misel dokazovati, da njegova zakonska zveza ne more biti veljavna, ker se je oženil samo zato, da bi mu ne bilo treba plačevati hrane. Imel pa je slabo srce in žena ga ni mogla izlečiti. Sodnik je mirno poslušal njegove razloge, potem ga je pa poučil, naj se spametuje in ravnaj s svojo zelo lepo. Toda žena se je bila že naveličala takega moža in zahtevala je sama ločitev. Wašker bo moral zdaj plačevati ne samo za svojo hrano, temveč še za alimente.

Hoover doma iz Slovaške?

Bivanje tistega ameriškega prezidenta Hooverja na Češkoslovskem je znova sprožilo vprašanje, ali je Hoover res doma iz Slovaške. V vasi Subotiče blizu Piešťanov žive namreč potomci Habanov, anabaptistov, ki so med preganjanjem te verske sekte pobegnili večinoma v Ameriko. Med prebivalci te vasi se vedno kroži govorica, da izvirajo iz nje Pullmanovi, ustanovitelji Pullman-City, med katero spada tudi izumitelj Pullmanovih spanih in jedlinih vagonov. Ta govorica je baje utemeljena, kajti 90 letna v Subotiču živeča starica Pullmanova je dobila že večkrat povabila svojih ameriških sorodnikov, naj pride tja.

Lani ji bil v Piešťanah neki ameriški novinar, ki se je zelo zanimal za to vprašanje. Od domačinov je zvedel, da izvirajo tudi bivši ameriški prezident Hoover, odnosno njegovi predniki iz Subotiča in da se je risal prej Hauer. Ta rodbina je živela v Subotiču še pred 50 leti, ko se je zadnji potomec izselil v Ameriko.

8 filmskega platna

Kino Matica: Podmornica D-1. Ameriški film, ki so ga snemali leto dni in je stal podjetje Warner Brothers težke milijone. Režiser Bacon je četrta leta študiral življenje mornarjev v podmornicah, preden se je lotil režije. Sezaniti se je moral seveda tudi z vsemi tehničnimi posebnostmi podmornice. S filmom je uspel, prikazal je s pomočjo dobrih igralcev dušo pomorskega življenja in še posebej miselnost in duševnost junakov v podmornicah, ki pri slehernem manevru na morju tvegajo življenje. Film je predvsem izredno zanimiv. Ljubzenska storija z dvema poveljnikoma podmornice D-1, ki sta oba zaljubljena v isto dekle, je spretno vpletena v glavno dejanje. Ta storija z vsemi zelo posrečenimi komičnimi dogodki je lepo razvetože s čisto »strokovnim« delom filma, ki gledalcu pokaže najmodernejšo tehnično opremo ameriških podmornic in najmodernejši izume za reševanje posadke iz ponesrečenih podmornic. Obenem je film apologija ameriške mornarice, ki je sodelovala pri snemanju filma.

Kino Union: Žena je izgnila. Takih »100% šlagerkomedij« smo dobili z Dunaja že mnogo, a na vsakih deset pride ena, ki je vredna, da si jo človek ogleda. V tej je režiser zbral najboljše avstrijske humoriste, glavno vlogo pa je izročil Hansu Moserju. Ko bi bila storija manj trapasta, bi film lahko steli med tiste redke filme duhajske produkcije, ki jih velja videti. Moser je ustvaril v glavnem dober tip sodnega pisarja v vlogi preiskovalnega sodnika, ostali igralci in igralke so pa opravili svojo dolžnost zelo mehanično. Med tem je neodvisna Avstrija postala Osmarika, zaradi tega bodo vistomerjeni tudi filmski ateljeji na Rosenhügelu in dunajskim filmskim limonadarnam je odbila zadnja ura. Mi nimamo vzroka, da bi za njimi žalovali.

Iz Ptuj

Močan potresni sunek smo čutili v nedeljo ob 12.20. Potres so zlasti močno čutili v višjih nadstropjih. Slike in svetilke so se začele majati zelo močno in tudi šipe so žvenketale. Sunek je trajal približno pet sekund. Potresni sunek se ni pozneje nič več čutil.

Težka poškodba. V Gradčah v Halozah je bil zaposlen v nekem vinogradu 37 letni dninar Ivan Kelc, ki se je s svojimi sodelavci sporekel. V prepiru ga je nekdo tako močno udaril z motiko po glavi, da so ga morali pripeljati v bolnico, kjer je bil takoj operiran.

Mislite še sedaj na avtoizlete v Italijo: Gorica-Trst ali Padova-Benetke, 2—4 dnevne, 7 in 16. aprila. Brezplačna navodila pošlje na zahtevo »Družinsvet«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

V SOLI

Kdaj so dnevi najdaljši, Miheč? — Pred prvim, gospod učitelj.

ROLF FREMONT.

Snet v razvalinah

Pustolovski roman

Počasi je odprli oči in se ozrl naokrog, ne da bi razumel, kaj se je z njim zgodilo.

Toda še enkrat je zmagač krepki duh nad telesom in hipoma si je predečil zadnje dogodke na krovu »Maščevalca«.

Videl je čoln ob podmornici in iz njega sta mu radostno mahal Evelina in Arthur, obenem je pa videl srdit kapitanov pogled. Spomnil se je, kako se je moral skloniti pod ograjo. Potem — da, potem se je pa končalo vse s skelečo bolečino v prsih. In že je postalo Bensonu jasno, kaj se je bilo zgodilo.

Zahrbtni strel njegovih sovražnikov je bil napravljen konec vsem nadam na srečen povratek. Bil je zopet v ujetništvu — in to pot brez najmanjšega upanja na osvoboditev. Morda še vedno divja nad njim boj — Morda beži podmornica pred njegovimi prijatelji — da, to silno brnenje strojev priča, da vozi podmornica s polno paro.

Pred ranjenjem je vstal spomin na besede, ki jih je bil izgovoril kapitanu. Če bo zagrešil umor, da bo ravnal s podmornico kakor z beznico navadnih zločincev. Moral bi bil že prej ravnati drugače — ne smel bi se bil ukloniti sočutju in usmiljenju. Zdaj trpi zato sam...

A kaj se je zgodilo z aparatom? Kam so ga spravili? Ali so ga znova ukradli? Gorje v tem primeru človeštvu, trikrat gorje, če pride v roke tem orezobzirnim fanatikom, pripravljenim žrtvovati svojim utopijam brez usmiljenja ves svet.

Benson je poskusil vstati. Slo je težko. Njegovi udje so bili brez moči. V glavi mu je šumelo in skozi obleko mu je jela znova pronicati kri. Z nadčloveškim naporom se je Benson oprl na noge mize in opirajoč se na njo je pokleknil. Njegov pogled se je ustavil na mizi. Kar verjetni ni mogel svojim očem, ko je zagledal na mizi svoj aparat.

Napel je vse moči in vso voljo, da je dosegel z desno aparat, toda že je začutil, da ga zapuščajo roke. Pred očmi mu je zaplesala gosta rdeča megla, dihanje je postalo težko, roke in noge so mu odpovedale.

Samo ena misel je bila še ostala v polni moči — da bi ta grozni aparat ne prišel v roke, ki bi njegovo moč zlorabile.

Zdaj seveda še ni bila znana njegovim sovražnikom tajna, kako je treba ravnati z aparatom, da se sprosti v njem dremajoči blisk. Zdaj so v grozi bežali pred njegovo vse uničujočo močjo, toda kdo ve, ali ni bilo samo še vprašanje časa in poguma očiščene fanatikov, pripravljenih za vsako ceno polastiti se strašnega orožja, s katerim bi lahko razdejali ves svet?

Igu v podmornici bi si seveda nihče ne upal igrati se s smrtjo, grožeco vsem, čim bi pa dosegli

obalo, bi gotovo začeli poskušati — a uspeh bi bogato odtehtal nekaj življenj. A potem? Strah in groza bi spreletela svet. Brez usmiljenja bo uničeno vse, kar se zoperstavi divjemu navdušenju fanatikov, sanjajočih o novem življenju človeštva, ki mu na obenem kopljejo grob.

Groza je spreletela Bensonja pri tej misli in spoznal je, da mora razdejanje sveta za vsako ceno preprečiti. Bolje je, da pogine ta peščica vsemu svetu nevarnih ljudi, kakor pa da bi uresničila svoje strašne naklepe. Bolje je uničiti sebe in to zibelko neizmerne človeštva pretečega zla, kakor pa dovoliti, da se zgodi nekaj strašnega, ne popravljivega.

Zbogom dragi moji, zbogom Arthur in Evelina, jaz hočem storiti samo svojo dolžnost — drugače ne morem! — je zašepetal Benson in roka umirajočega, poslušna zadnjemu povelju, oddane mu iz sedeža zavesti v trenutku njenega ugašanja, se je krčevito iztegnila, dokler ni iztegnjeni kazalec v smrtnem krču pritisnil na eno izmed prožnih pogubonosnega aparata.

Začul se je rahel pok in že je Bensonova glava klecnila pod mizo.

Nevidni blisk, ki mu ni mogla kljubovati nobena sila, je prešinil izbo in se dotaknil železnih vrat baš v trenutku, ko so se odprla.

Na pragu se je ustavil Nikolaj. Njegov pogled se je ustavil na klečeči Bensonovi postavi, toda še predno je mogel krikniti, se je zgrudil na tla — a nad njegovim v prah sežga-

nim telesom je švignil grozni sel pogina in smrti v notranjost ladje, kjer je v hipu raztopil jeklene plošče kakor voščene stene ter porušil vse, kar se mu je zoperstavilo.

Preletel je več kajut, rušeč pred seboj jeklene stene, zažigajoč vse gorljivo in ubijajoč vsak organizem že s samim dotikom. Že je bil vdrl do strojev, izpreminjajoč hipoma te bistroumno ustvarjene hlapce človeškega duha v brezoblično tekočo gmo, zlitino, ki se je v naslednjem trenutku izgubila liki para nadomada zavrele vode.

Nekaj mož, katerim je bilo še prizaneseno, čeprav niso vedeli, zakaj, je zrlo topo na grozno razdejaje okrog sebe in nihče izmed njih ni razumel, kaj se godi. Potem so pa jeli v divjem strahu bežati. Toda vsi so popadali molče na istem mestu, kjer so se bili srečali z vse uničujočim tokom izžarevane energije.

Le-ta je bila dosegla ta čas že posode bencina in nafte. Izpremenila je hipoma njihovo vsebino v pline in jih obenem zažgala tako, da je bilo razdejaje popolno.

Zadonela je strašna eksplozija, ognjeni zubliji so švigili na vse strani in že so se razletele pod pritiskom nepremagljive sile tudi železne plošče ob straneh, odtrgane od zakovic, zvite in zveržene, kakor da jih je lomila in krivila orjakova roka. Čeprav je ta eksplozija raznesla tudi katalizatorje Bensonovega aparata, da je ognjišče razdejaje propadlo, je bil žalosten konec »Maščevalca« že zapečaten.